

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De proprietatibus rerum

Bartholomaeus <Anglicus>

[Lyon], 21. Nov. 1482

De Avibus et earum proprietatibus. Liber duodecimus

[urn:nbn:de:bsz:31-326878](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-326878)

enī preambulus / 7 sui aduentus anūciatius
si pluuiam habet cōcomitantem vtilis est 7 p
ficius. Si vero pluuiā caruerit tenellis flori
bus 7 fructibus est nociuus. (vt dicit Beda.)

Atra est aer leuiter motus et agita
tus estiuantibus refrigerium / algē
tibus prebens calorem. que quan
to est purior tanto delectabilior et
sanior. que si fuerit temperata 7 debitas quali
tates temporis non erit. maxime vite homi
nis est congrua 7 sanitatis conseruatiua. Si
vero econtrario modo se habuerit / maxime est
nociua. quia pestilentie 7 corruptionis nō mo
dice est inductiua. Est autem pestilentia aens
corruptio / ex siccitatis 7 pluuiarum distempe
rantia ex meritis hominum contingens (vt di
cit Isido.) Et dicitur pestilentia quasi pas
lantia. quia totam naturā hominis preambu
lat 7 de pasat. Nam corruptis aquis 7 pluuijs
7 aere / quibus spirando 7 edendo pasamur /
statim corumpimur 7 diuersis passionibus
necessario lacessamur. vt patet sup: a in eodem
libro. vbi de ppuctantibus aeris dictum est.
Sed beccata iam sufficiant.

¶ Finit Liber Undecimus.

¶ De Aibus et earum
proprietatibus.

¶ Liber duodecimus.

Expedito

Atractati de proprie
tatibus aeris 7 co
rum que in aere ge
nerant restat dicere
aliqua de his que p
tinent ad eius dece
ntiam 7 ornamentū
vt in ipsis sicut in ceteris / creaturis magnalia
extollantur. Ad ornamentū enim aeris p̄tinent
aues 7 volatilia (vt dicit Beda) Et ideo aliq
paucā adiuuante xpi clemētia sūt de his huic
opusculo inferenda / nō quidam de omnibus
sed solum de aibus 7 volatilibus de quibus
specialiter fit mentio in textu biblic vel in glo
sa. et p̄mo dicendū est in generali. deinde in
speciali. 7 hoc per ordinē alphabeti. Aues ita
q̄ quasi deuie id est sine via sunt dicte (vt dicit
Isido) Et q̄ ipsarum vie nō sunt in aere deter
minate 7 distincte. Aues enim motu et agita
tione alarū diuidunt aerem 7 inadūt. sed statim
post volatum aere se claudente nullū signum
sui transiūs derelinquūt. Dicunt autem volu
cres / q̄ volitant alis aues (vt dicit Isido.) p
pter quod 7 alites quasi alates id est alis se le
uantes a plumbus nominantur. sine alis enī nō
volitat sine quarum beneficio de terra in ae
ra se nō leuat aut. vel ideo dicat ales ab alen
do. q̄ ab illo qui pasat volatilia celi 7 escam
dat omni carni alitur id est nutritur (vt dicit Isi
do.) Attendunt enī auium pprietates 7 cō
ditiones penes multa. q̄ penes earum substā
tiam 7 cōplexionem. Nam ex duobus elemen
tis inter summe graue. et summe leue interme
dijs auium substātia est creata. Nam in earū
cōpositione aer et aqua maxime dominant. et
ideo q̄ minus habent tēditatis 7 plus ae
re leuitatis q̄ gressibilia vel aquatilia / leuita
te sue substātie habent sem super aera (vt di
cit Isido.) Aer enim indusus inter pennā
cōcauitatem auem leuiga / et vt leuiter feratur
sursum ipam disponit 7 habilitat atq̄ iuuat.
vnde quanto volucres plus habēt ventoz p̄
nositas et minus carnis / tāto facilius se sur
sum leuant vt patet in aibus prede / que cro
nitate a mole carnis altissimi sunt volatus / et
valde acuti visus / 7 magne animositatis. (vt
dicit Ansto.) Item consideratur cōditio volu

cris penes generationem. habet enim sibi insi-
tam a natura seminalē rōnez cuius virtute mo-
uentur naturaliter ad sui generis multiplicatiōē
et sui speciei p generationis actum secundum or-
dinem pseruationem (vt dicitur ab Aristo. li. vi.
omēs inquit aues cū pullificant/ faciunt oua.
quis in omnibus nō possit videri. ppter pauca-
tatem. Est autē principium generatiōis pulli
(vt dicitur ibidem) Ab albugine et abus eius a
vitello et post dies decem generatiōis pulli
cōplebitur pullus secundū omnes partes/ ita
q̄ cū partes distinet et manifeste. et habet tūc
caput maius toto corpore. et si tunc frangeret ouā
testa inueniret caput indinatū s̄ cruce dextrū et
e?ale expāse s̄ caput p̄pleta autē ḡnatiōe singu-
loꝝ pfecta mēbroꝝ limitatione. rūpif testa ali-
quā in die. xvij. vel. xx. vt patet in gallinis. et ex
eū pulli tam cōpleti et viuificati et aliquando
gemelli. sed inter gemellos vnus erit maior/ al-
ter minor et multotiens monstruosior/ (sicut dicitur
ibidem li. vi.) Inter omnia autē animan-
tia in generatiōis ordine volucres sequuntur na-
ture maximā honestatem. Nam secundū ordi-
nem nature mares feminas cum sollicitudine
querūt inuentas diligunt/ p ipsas pugnant et p
iculo se exponunt/ et solūmodo eis quasi p̄u-
galis amoris federe se coniungunt. et ferē ab ip-
sis p̄caros solūmodo nutriūt et pasunt. vñd
naturaliter inter sexū et sexum iudicant et discer-
nunt exceptis panis in quibus degenerat na-
tura (vt dicitur Aristo. de p̄diabus) que obliu-
scunt sexum dicit q̄ masculus surgit in mas-
culum. et femina in feminam. Et ex tali coitu
non fiunt oua pullificatiua immo fiunt sicut
oua venti et sentitur ex tali coitu malus fetor. di-
citur de colūbo masculo q̄ sener ē nō pōt coi-
re sed ofculatur et sedit supra masculum et hoc
facit q̄ deosculat. Obseruant autē aues in ge-
nerando ipis cōgruitatem. Nam vernali tēpe
quando intrat tēpus generatiōis/ aues vocife-
rant. mares feminas se assocāt. nutibus et vo-
abus ad amorē mutuū se inuitant/ nidificant
ouant/ pullificant pullos generatos nutriūt et
educāt. sed p̄pleto generatiōis officio/ a cantu
cessant ab inuicē se sepant/ et vsq̄ ad iteratū tē-
pus generatiōis inuicē nō appropinquant.
Item attendunt aues quo ad habitatiōē.
Sūt enim quedā volantiā que humanā vidē-
tur diligere frequentā. sicut galline/anserē/ pas-
seres/ columbe/ (acomie/ et hyrūdines. Quedā
vero omnino abhorrent/ fugiūt/ et timēt hoim
cōuersationem. sicut aues siluestres/ montuo-
se et fluuiales/ seu palustres q̄ scdm̄ variāz ea-
rum cōplexionez varia querūt habitatiōē et si

bi diuersas v̄dicant māsiones. Nā que natu-
re sunt magis frigide et humide paludes et flu-
uiales frequentāt. ppter victus acquisitionē/ ni-
dificationē/ pullificationē/ ac feruū educatiō-
nem. vt mergili/ agnates/ signi/ in quibus ge-
minata est natura (vt dicitur Aristo.) Et pedes
haberent largos clausos et indiuisos. ppter natā-
di necessitatē. vt. s. pedum latitudine aquas p-
pensius pulsent et sic pulsos retro aquis quasi
remigādo/ in antērius fortius se extendāt. cau-
das etiam habent breues (ne innatādo caude
maefacte pōdere impedimētū faciāt. rostra autē
habēt lata/ vt gramina et radices carpāt apn-
et iucidāt. colla longa. vt/ vitū de p̄fundo fa-
cilius. attrahāt et acquirāt. Volantiā vero que
calidioris et sicidioris sūt nature. motuosa et
rupiū cacamina in habitant et frequentant. vt
omēs aues que de preda sūt viuētes/ sicut sūt
aquile/ anapitres/ et cōsimiles. quibus dedit
natura (vt dicitur Aristo.) Ungues curuos/ et pe-
des fortes et nervosos/ et rostrum curuū et acu-
tum/ vt fortius predam retinerēt. et carnes faci-
lius lanfarent. habēt h̄mōi aues modicūz car-
nis. et multū plume/ sunt magne aofitatis. vt
sic sint motus velocioris et volatus fortioris
(vt dicitur Aristo.) Laadam insup habent longā
subtilem/ et tenuem/ qua in volando se regunt
sicut gubernaculum regit nauem. Omnes ta-
les aues (scdm̄ Aristo. in li. i.) Solitudinēz di-
ligūt/ et cum aliquo sociorum habitare nō pos-
sunt. immo pullos proprios a se abijciunt. et
statim quando possunt volare rostro eos perca-
tentes/ a nido exire compellūt et in suo cōso-
tiovuere nō permittunt (vt dicitur Aristo.) Dec-
et alie aues prede recipiunt in predando diuer-
sificationem. Quedam capiunt predam in ae-
re volando/ et nunquam predam inuadunt su-
per terram. Quedam vero econuerso in terra
capiunt aues/ et nūquam in aere ledunt. Vñd
mausue te aues vt columbe/ istarum autem dif-
ferentiam recognoscunt. et ideo quando predo-
nes aeris vident/ ad terram confugiunt. quā-
do vero predones terre conspiciunt/ in aera su-
bito se extollunt. et que in terra erant in peri-
culo/ eleuate a terra in aere tute fiunt. vt dicitur
idem. Item sunt quedam aues nemorose que
siluas frequentant/ et densas arborum inha-
bitant summitates. Et hec quidem sunt ceteris
maioris mansuetudinis. sicut sunt aues mo-
dulantes/ et estiuo tempore dulcissimis voab-
siluis et arborib? resonātes. sicut menulephilo-
mene/ et h̄mōi. que tpe amoris maxie cātāt i ru-
bis et fructib? nidificant sup oua sollicitē cubāt

pullos suos diligunt et educant. Sunt et alia quaedam volatilia que campestris papne frequentant. et vicum de tere fructibus acquirunt continue et manducant. quales sunt grues / et anseres tamen domestice quam siluestres / et huiusmodi aves si mul vivere tam in aere quam in terra diligunt regem sibi faciunt et ei obediunt / ordinate volant. et quandoque inter se vehementissime pugnant et rostro se dilacerant et de plumant. sed post pugnam quando reconciliatae sunt simul volant. et societatem pristinam non declinant / temperatam etiam futuram precogitoscunt. et cum vident eam imminere vociferant atque clamant. vigiliam ordinant / et in vigilando vices mutant haec omnia continentur in exameron basilij. et etiam ambrosio. (similiter super addit etiam Aristoteles. ut dicitur vigil lapides inter pedes tenet. ut si forsan subrepsit somnus / quasi lapidis excidat. et si qua societatem perdit altissime ascendit et vociferando socios suos querit / et quousque inuenit / ad pascha vir descendit (dicitur enim) quod rex huiusmodi avium semper primo se opponit / et primo de terra se erigit / caput etiam praeter ceteris frequenter elevat. et circumspicit. si si quemquam vident venientem. vociferat et excitat alias ac premunit. Item sunt considerande quaedam avium proprietates secundum varias habitationem. Sunt enim que non abantur nisi carne vel sanguine sicut omnes aves praedictae sunt curvi rostri et acuti unguis. que comedunt omnia animalia que possunt venari. sed non venantur neque comedunt aves sui generis sicut pisces (ut dicit Aristoteles libro septimo.) Et tales nunquam potant aquam ut dicit ibidem. Alia vero sunt volatilia que solum vivunt se mimbibus et fructibus acerbis terre nascuntur ut columbe turtures et anseres tam siluestres quam domestice. Alia vero sunt volatiliu genera que vescuntur nunc caribus nunc fructibus in differenter sicut omnes aves corvini generis sicut monedula / cornices / et corvi / et pica (de quibus dicit Aristoteles. et etiam Basilus) Pasant aves corvini generis pullos suos in iuventute. et iuvenes pasant parentes in sua senectute. quando etiam debilitantur iuniores in suis humeris elevant et deferunt seniores (ut dicitur ibidem) Et in omnibus huiusmodi volucribus naturalis pietas commendatur. ut homo pietatis obsequium denegare parentibus serubescat. quod ab avibus impendi sibi invicem non ignorat (ut dicit Ambrosius.) Item secundum varias membrorum dispositionem considerantur aliquae avium proprietates (quia dicit Aristoteles libro. xiiij.) Omnes aves in hoc conveniunt.

unt. quod omnes habent rostrum / quod in aliis animalibus non invenitur. sed in dispositione est differentia. quia quaedam habent rostrum breve et latum / quarum vita quiesca est et mansueta. quia huiusmodi rostrum est aptum ad sumendum cibum de vicino. Quaedam vero habent rostrum longum et acutum sicut et longum collum. quia acquirunt cibum de profundo. Quaedam vero curvum et acutum. quia talis figura necessaria est ad comedendum et dilacerandum carnem crudam. Hoc autem habet proprium omnis avis. quia bipes est sicut homo. sed in pedum et unguum dispositione / maxima differentia invenitur. quia pedes avium uncorum unguum / sunt fortes et acuti. quia convenientes sunt praedationi et venationi. pedes autem fluviatilium sunt clausi et indivisi et lati. quia convenienter natationi. et omnes aves longorum pedum et unguum habent collum longum / et volant extenso collo. et si collum fuerit gracile et debile declinant ipsum in volando. Et est generale quod omne volatile habet longum collum breviter habet curvum. et converso. omne autem volatile habet ymbilicam quando nascitur. Sed cum crescit avis later ymbilicis nec omnino apparet. quoniam continuatur in intestino per internam venam. Item consideranda sunt quo ad vitam vel tardam pullificationem. Quaedam enim multoties pullificantur ut columba que decies ouat in anno. Quaedam vero multum ouant ut gallina. et quaedam multoties ut gallina et columbe. Gallina autem multum ouantes cito moriuntur (ut dicit Aristoteles libro. v.) Aves autem unguum unguum que comedunt carnes raro ouant. quia non nisi in anno semel. praeter byrundines que sole inter comedentes carnes pullificantur bis. Infirmantur autem aves quando cibant super oua sua. ut patet in gallina et aquila. (de qua dicitur libro. vi.) Quod aquila tunc valde grauat et albescent ale eius. et ebriantur unguis eius et debilitantur. Sunt et multae aliae proprietates avium quas prosequi esset longum. hic solum attendere oportet / quod aves inter cetera generaliter animalia. sunt substantie purioris / acutioris / et nobilioris / motus fortioris / visus acutioris / carnis digestibilioris / sapidioris / convertibilioris / et sanioris etiam nidificando / et pullos educando solent amplioris. Haec autem in generali dicere nunc sufficiat.

Nunc de avibus partialiter dicendum est. et primo de aquila que velut regina. inter volucries

De aibus

optinet principatum. **I**nter omnes aium
diuersarū species / aquila est maxime liberalis
vt dicit plinius. Nam predam quam ampit/
ni si nimia fame arceatur / sola non comedit. im
mo aibus eam sequentibus quasi commu/
nem exponit / sua tamen recepta pūmirus por
tione / ideo semper aquilas alie aues solent i
sequi / sperantes q̄ de ipsius preda eis debeat
aliqua portio impartiri. sed quādo preda pri
us capta sibi non sufficit / tanq̄ rex de re publi
ca viuens auem sibi p̄ximiore rapit. 7 in me
dio ponit illam / duos lapides preciosos nose
etbedos quorum vnus est masculinus. alter
femininus in nido suo reponit. sine quibus vt
dicuntur pretere nequit / gemmas que dicuntur acha
tes reponit in nido suo / vt pullos custodiat a
morsu reptilium venenoso (vt dicit idem plini
us) **E**st autem aquila ab acimine oculorū di
cta. (vt dicit Isido.) Tanti enim 7 tam limpi
di dicit visus esse / vt cum in aere super maria
pēna immobili deferat 7 hoc p̄ nimia eleua
tione a terra. vir humanis pateat obtinib⁹. de
tanta sublimitate / pisciculos videt in mari na
tare / ad instar lapidis descendens / piscem ra
pit. 7 sic captam predam ad litus trahit. **E**st
autem auis naturaliter esilda 7 sicca / p̄de aui
da. et supra aliarū auiū vires / foris 7 animo
sa / cuius fortitudo maxime viget in alis pedi
bus / 7 i rostro. q̄ alis h̄z valde nervosās / 7 pa
rum carnosas. 7 ideo in volando patiens est la
boris. q̄ respectu magnitudinis sui corporis
parū habet carnositatis 7 multum nervosita
tis propter quod multū habet fortitudinis 7
virtutis. 7 multum etiam habet pennositas.
p̄pter quod etiam plurimū continet leuitatis.
Inter omēs aut volucres maxime viget in aq̄i
la vis visiva. Spiritum enī visibilem habet
tempatissimū / 7 acutum videndi acutissimum.
solem enim inreuerberatis oculis in sue rote ar
cūferentia intuetur. 7 tamen visus sui acies nō
obtrūdatur / nec dantate solaris luminis disgre
gantur (vt dicit Ambro.) Dicit etiam ambro. si
cut 7 aristo. li. ii. q̄ quedam spēs aquile / quā
vocat almachor / est acuti visus valde. 7 pul
los suos vngue suspensos / radijs solis obijcit
7 solem aspiciere compellit / 7 hoc ante q̄ habe
ant alas p̄pletas. 7 ad hoc eos parat / 7 aduer
nit ad aspectū solis. 7 si oculus alicui⁹ laetame
tur ipsum tanq̄ degenerem / vel interficiat / vel
abiat a nido / vel contemnit. **S**i autem directa
acie solis radium viderit / ipsum tanq̄ in natu
ra sibi similem diligit atq̄ nutrit quantum autē
ita inreuerberata solis acie claritatem videat /
visum tamen ad prede aspectū dirigit 7 indi

cat (vt dicit Grego. 7 Aristo. lib. iij.) **A**ues in
quit vncorum vngūū indigent necessario ac
to visu. quoniam vident abum suū a loco re
moto valde. 7 p̄pter hoc leuat se aquila plus
q̄ alia volatilia hinc etiam in altissimis rupi
bus nidificat ubi loci sublimitate ab omnino
do cursu aduersario se rufficat 7 de nido. vbi
secūdum Grego. in altissimis turā residet. 7 ta
men passus gratia infima ista videt. ad altissi
ma se eleuat 7 ascendit. 7 nō viso cadere vt p̄
da quam desiderat subito ima perit. **E**t insup
aquila est auis difficulter cubans / pullificans
7 pullos suos nutrens (dicit Aristo. libro ser
to) q̄ aquila ad plus ponit tria oua / sed ternū
p̄ior a nido. quoniam grauitate incubat super
ea (7 subdit q̄ illo tempore debilitatur in tan
tum. q̄ non potest bene venari pullos aliarū
auiū. q̄ tunc incurantur vngues sui 7 albe
santale sue. 7 tūc nimis grauantur / in dando a
bum pullis suis. **E**t si contingit aquilam ha
bere tres pullos / eiat vnum de nido suo prop̄
difficultatem nutriendi. sed auis kīmi que ara
bic dicitur abar / nutrit pullos suos casualiter
ab aquila secretaos vt dicit Idem. **I**tem idē
q̄ aquilarū diuerse sunt species / 7 diuersimo
de abant 7 nutriunt pullos suos. Nam que al
bas habent caudas / in earum abanone plus
laborant. **Q**ue vero habent nigras / minus i
buuifmodi negocio se fatigant. pullos autem
suos iam adultos 7 de nido eidentes paula
tim prouocant ad volandum / 7 faciūt eos esu
nre / vt audius / eas exequantur in aera prop̄
pastum / 7 si forte pigritauerunt ad exeuandum
percutiunt eos cum rostro 7 subtrahunt eis a
bum / vt sic cogant eos ad exeuandū 7 postquā
fuerint completi in fortitudine 7 in pennis / fa
gant eos a se / 7 nō sunt plus sollicitate sup eos
Preterea est quedam alia species aquile quaz
Aristo. vocat achar. que cogitat de pullis suis
magno tempore / 7 quando volant pulli vo
latū eis 7 dat eis ad comedēdum. 7 quando
volitat super eos curam illorum agens. para
ta ad resistendum alijs aibus si forte cōuenie
rint ad nocendum pullis suis in aliquo seu le
deudum hec omnia tangit aristo. libro sero.
De aquilis vero dicitur (vt tangit Grego.)
Super iob. q̄ quando eius pulliculi recēter
nati ad capiendum grossiorem abum 7 dige
rendum sunt inualidi. sanguinem 7 liquidio
rem humorem prede sue in os attrahit 7 sug
git et atracim sanguinem in ora pulliculorū
vomit 7 ita reficit eos abo leuiori / quousq̄ cō
ualleat ad sumendū abū fortiore / 7 b di. aug.

Aquilarū diue spes

et plinius. **A**quila in senectute patit caliginē in oculis et grauedinē in alis suis. **P**ra qd̄ sicut mos̄ instruit a natura ut fontē aq̄ scanuicis q̄ rat. deinde ascendit q̄tū p̄t p̄ aera/donec et calore acris et labore volatus fortius incalcescat unde tūc calore poris apertis/ et p̄nis relaxatis/subito descendēs in fontē ruit/ ibi mutatis plumis et purgata caliginē/in oculis vires recipit et resumit/plinius etiā dicit ibidem) q̄ cū senuerit ita induratur et incumiat eius rostrū ut vir possit sumere abum suū. et cōtra hoc in cōmodum inuenit remediū. q̄ petram sibi querit/cōtra quam fortius rostrū percute et allidit. et sic deponit onus rostri/ et abū capiens resū/ p̄tis viribus iuuenescit/ **U**t sic dicit plin.) **A**quila sedendo sup nipez vel arborem vel ad solis claritatem oculorū aciem dirigit. vel post p̄das bināde circūspicit. vel vngues suos inspice re nō desistit. **S**el aut̄ habet multū medicinale q̄ positum in colinis visum auir/ et subuenit caliginē et alijs in cōmodis oculorū. **U**t dicit dicit. et etiā. **C**ōstan.) **H**abet aut̄ aliquas p̄prietates minus laudabiles. **E**st enim avis excedens in calore et siccitate. et ideo est aīmosa et iracunda. q̄ ira fortis non est nisi in corpore magne siccitatis (**U**t dicit **A**risto. libro. decimo sero) **E**t aībus innocentib⁹ mimica est aquila et infesta. vnguib⁹ enim rapit/ et rostrū percute. caput aībus. vocem̄ abet roborantē/ et auē alias generaliter terrificantē. **I**n aspectu enim aquile et auditu terrent̄ oēs aīes alterius speciei/ etiā aīes p̄de/ **U**nde dicit **P**linius) q̄ herodius et cōsimiles aīes in die q̄ audiūt aquilam vir̄ p̄dant. et hoc for̄sitan accidit et timore. aquila enim in aere t̄m̄ rapientem/ timēt generaliter omēs aīes. minus aut̄ istā que rapit in terra. minime aut̄ illam que rapit in aqua. q̄ illam nō timent/ nisi volucres quarū vicus et p̄uersationes sunt in aqua t̄m̄/ talis tamē aq̄ la multū degenerat a nobilitate illarū aquilarum que in aere vel in terra capiūt p̄dam suā timet enim vulturē. **U**nde dicit **A**risto. lib. ii. q̄ amachos manet p̄pe mare. et iuxta magnos lacus/ et abatur ex aībus p̄p̄ emare/ quando ascendūt ab aqua. et si viderit vulturē veniē rem timebit. unde fugit ad aquam. sed vultur qui acuti visus est/ semp̄ volat circa locum illū et si exierit de aqua in aērem vel in terram. statim rapit eam vultur. **S**i vero diu fuerit in aq̄ suffocatur. **H**abet aut̄ aquila unū pedem datum ad modum pedis anserini cū quo se regit in aqua quādo solet descendere/ p̄pter p̄dā alium vero pedem habet diuisum cum acutissimis vnguib⁹ cum quibus p̄dam capit.

Habet autem pennam aquilinam quandam latantem corrosiuam virtutem habentem. (**U**t dicit **P**linius.) **D**icit enim q̄ penna aquile posita inter aliarum aīūz plumas corrumpit et corodit eas. sicut corde facte de intestinis luporum in viella vel citbara posite cū cordis factis de intestinis ouium eas destruit et corodunt ut dicit idem. **A**quila etiam societates nō diligit/ immo fugit (**U**t dicit **A**risto. li. i.) **A**ues que habent vncos vngues. non est possibile q̄ sint cum aliquibus sociorum suorū etc. **I**tem vngues habet p̄ mucronibus. et cōtra hoc in sedet sup lapidem retrahit eos et quasi claudit intra cāmen ne eos allidat vel cōterat circa petram (**U**nde dicit **A**risto. li. iiii.) **N**on infidet aīes habens vncos vngues sup arbores vel lapides. quia natura vnguium eius est contra istas duas res etc. **I**te ipsa est contra filios suos quando eorum visus claudit contra soles. q̄m eos reputat alienos. **I**tem ut ad p̄dam aliarum aīūm instruat eos et compellat. rostro eos percute et vulnerat ut dicit **P**linius.

Accipiter est aīes regia qui plus animo q̄ vngulis est armata. et q̄ ei in quantitate corpus natura denegat. hoc enim in virtute et audacia animi re cōpensat (**U**t dicit **I**sidus.) **E**st enim aīes ut dicit idem alijs aībus capiendis aīda aquarū accipione et p̄da. accipiter idest raptor et styocata. **D**icit enim **B**eda et **A**mbrosio. in exameron. q̄ accipitres circa suo pullos sunt crudelēs. q̄ cum abiles ad volandum sint. ab eis subtrahunt et peractiando ad modum aquilarum de nidis eire. compellunt et cogunt. quia eos audere contrepidant et ad p̄dam exitant/ ne adulti effecti tepescant ocio et magis querere cibum q̄ vigorem animi consuescant/ ut dicit **B**eda et **A**mbrosio.) **S**unt enim quedam accipitres p̄dones aeris tantum. **Q**uidam vero tantū terre sicut et aquile (**U**t dicit **A**risto. libro. vi.) **P**rimi aīes tantum volantes rapiunt. **S**ecūdi vero sedentes in terra percutiunt et inuadūt et in hos columba discenat sicut de aquila dicitur. **E**st igitur accipiter aīes calida et sicca molle carnis depauperata pennarum plumarumq̄ varietate decorata. **I**nstructione in pennarum decora similis est. sed in agilitate et animi magnanimitate omnino impar est. **S**umma enim celeritate/ nunc in aera se leuat et ascendit in tantum q̄ ab hominum aspectib⁹ se subtrahit/ nunc subito inferius in p̄dam nit. **P**ecus vero accipitris est acutissimū/ modica tamen carne munita est (**U**nde dicit **A**risto. lib. iiii.)

quanto pectus eius magis est acuta / tãto me
lioris est volans. qm̄ si haberet pectus multũ
latũ. moueret multũ aeris / et esset grauis motus
camosum aut non est. qz acutum et debile / nisi
habeat coopatorium et multa carne / sicut dicit
ibidẽ / *Il* dicitur itaqz eius fortitudo est in pe
ctore / i vnguibz / et in rostro quo statim perit
cerebrum crebrat prede sue eius fel medicina /
le est et vtiliter si in oculorum collisjs admisceat
visum enim acuit / et oculorũ albugines destru
it / et consumit similiter et fumus eius. Habet
aut hoc ppriũ accipiter (vt dicit Grego.) qz in
seuectute / qm̄ sentit se pennaz pondere pgra
uari / expandit alas suas contra solis radios /
flante austro / et sic exrepente aura et calore re
soluente / aperit pœ. quibus aptis / excutit
alas / et sic veteres penne extiliunt / et noue re
creant / et sic nouitas pennarũ / ipsum efficit
ad volandũ aptiorẽ. Duo enim sũt genera
accipitum. quidã enim est domesticus / et qui
daz sicut stris. qui domesticus est / siluestres ra
pit aues. et rapras eas domino suo derelinqit
Siluestris vero domesticas aues rapit. Indi
gnantis enĩ nature est accipiter. vnde si predã
quã impetu casu aliquo nõ amittit vix illa die
ad manũ domini sui redit. oportet aut vt acci
pitum dicta ordinata. s. nec nimis tenuis nec
nimis lata. Et habundanti enĩ abo ipingua
tur. et tunc insoleant aut pigrescunt et ad reda
torium redire dedignantur. Si vero fuerit
nimis paucus / deficiat accipiter vnbz et efficit
impotens ad predandum. solent et oculi talium
auium altari claudi siue regi / ne nimis de ma
nu gestantis se offerant visis auibus ad quã
rapaz anhelant et aspirant. et ideo quibusdã
laqueolis illorum pedes illaqueant / ne libere
ad quãlibet auiculam efferant. gestantur in sini
stra vt de dextera aliquid accipiant vnde reficiẽ
tur. Seruantur autem accipitres domestica vel
domini in mutatorijs. vt a pennis veteribz et i
duratis exponerentur / et sic in iuuentute et de
core renouat. dantur autem eis abus de aliq
aliquatulum carne venenosa / vt sic faalius mu
tant. Accipitres vero maxime ledit fumus (vt
dicit Beda.) Et ideo eoz mutatoria a locis su
mosis debet esse remota / ne eorum corpora ex
fumi amaritudine ledantur. et ne plume ip
sorunt et nigredine fumi inficiant. / canibz re
centibus et sanguinolentis abant. et solẽt eis
dari corda auiũ quas predant quã diu viuunt
et potentes sunt ad predandũ a suis dominis
diligunt / in manibus gestant sup pticas repo
nunt. in pectore et in cauda manibus replanã
tur. cũ diligentia nutriunt. sed quãdo moriunt

ab omnibus inuictes reputant. Non enim co
meduntur sed potius super sterquilinum pro
iciuntur.

Alienis scdm glo. sup Deutro. xiiij.
idem est qz falco. Auis. s. prede auis
da / et multũ animosa. inuadit enĩ
aues longe se maiores / eas pecc
re et pedibus patiens et inuadens. Secũdum
vero alios. Alictus est auis puula. capiẽs ali
as minutas aues (vnde di. auctor aurore)
Opumet eriguas alictus corpore vires. Sũt
et aues minime predabz suis abus. Expi
mit hic aliquem qui solos veter egenos et se
cundum hoc videtur qz alictus idem sit qm̄
sus panus / qui gallice dicitur musbeth / vel
etiam ipse nisus.

Apes scdm Isido. sunt dicte / eo qz
sine pedibus nascuntur vel et eo qz
pedibus alligent se inuicẽ et con
nectant. De secũdum Isido. solertes sũt in gi
gnendi mellis officio. assignatas et sibi ppri
as incolũt sedes / nõ vendicantes sibi alienas
domicia sua inenarrabili arte cõponunt. et
ex varijs floribus mirabili officio fauã faciũt
textisqz cerni nimia ple castra replent exerci
tum et regẽ habent. et bella mouet. fumum su
giunt et ventũ. et bella tumultu exasperantur.
has pleriqz expti sunt / de bouum cadaueribus
nasa p his creandis vitulorum occisoz carnẽ
verberant / vt ex putrefacto cruore vermes cre
entur. et qui postea receptis alis apes efficiunt
sicut strabones de equorum canibus generan
tur (vt dicit Isido.) secundũ Ambro. aut in ex
ameron. mirabiles sunt apii pprietates et in
signes et nobiles. Nam apes cõem habent so
bolem. vnã incolunt mansiones. vnus porte
claudunt lumine. omnibus cõmunis est labor.
omnibus cõis abus (communis opatio / cõis
vsus cõis fructus / cõis est omnibus volatis /
cõis est omnibus generatio. Integritas quoqz
corpis virginalis oibus est cõis sicut et prius /
qm̄ nullo cõcubitu miscent / nec libidine resol
uuntur. nec partũ quantum doloribz / et tũ maxi
mũ folioz examẽ pstant. Nam cũ alie volu
tes vix in ãno singulos edant fetus / apes ge
minos creant / et duplici fecunditate ceteris pre
ponderant. Ipse apes regẽ sibi creãt. ipse po
pulos sibi ordinant et tamen licet posite sint
sub rege ipse tamen sunt libere / et regem sibi
substituunt et subsistunt / naturali affectu dili
gunt et summa defensione defendunt / et p eo
perire pulchri putãt. regi suo tantã reuerentiaz
exhibent vt nulle de suis domibz egre audeãt

nec ad aliquos p̄dire pass? nisi rex fuerit egres-
sus & volans sibi vendicauerit principatum
Eligunt aut apes sibi regē in magnitudine &
specie magis insignē (et quod i rege precipuus
est) mansuetudine danōrē. Nam & si beata cu-
leum eo tñ nō vitur ad vincanduz. Naturali-
ter aut apes tanto sūt leuiores quanto ceteris
maiores. sed & apes que nō obtemperant regi
ppria p̄demnatione se mulcant. vt aculei sul
vulnere moriant. In apū vero eramie nulla ē
occiosa. quedā enim certant quasi bello cāpe-
stri cōtra alias apes alie vigilant circa fructum
alie futuros explorant imbres. & speculant cō-
cursus. alie ceras de floribus fungunt. alie cellu-
las nuncromidas/nūc quardatas mira conne-
xione & equalitate cōponunt. & tñ inter tam di-
uersa opera nulla alienis laboribus insidiant
nullo rapui victum querit. sed pprio volatu &
labore inter herbas & flores. que sibi sūt con-
grua recolligit et requirit. habent tñ apes spi-
ritu sua/et inter mella fundūt venenū si ab ali-
quo fuerint laesite. vitamq; suā ponūt a do-
re vindicte p̄ domialioꝝ suorum defensione.
apis itaq; & si infirma est robore/valida tñ est
vigore sapientie & virtute. cuius fructus omni-
bus est suavis/qui suauitate sua fauces obdi-
cat & vulnera curat. ac interioribus vlceribus i-
fundit medicamentum. hucisq; Ambro. Sunt
et alie pprietates (quas tāgit Aristo. li. x.) vbi
ista interserunt (dicit enim inter cetera) q̄ apū
opationes inter se sunt diuersimode. quedam
enī aducūt suis aluearibus quo indigent ad
pparationē mellis ex florib? & frondib? arborum
et herbam et precipue in quib? est glutino-
sitas et illinūt ex eo sup̄ficiē aluearis & b̄ faciūt
pp̄ter nocentia aialia & si inproit? alueans fue-
runt nimis ampli/stricificabūt ipsos. deinde
cōgregant mel/ & prius incipiūt facere domos
in quib? habitāt reges deinde alias domos in
quib? habitant alie apes aluearia custodien-
tes. & accipiūt ceram ex floribus & cōgregāt ip-
sam cum pedibus anteriorib? deinde mutant
eam ad pedes medios/ deinde ad cotas pe-
dum posterior. & post volant cū ipsa/et tñ ma-
nifestat ponderositas in eis. & cum volat apis
nō tangit flores diuersos. nec dimittit vnū flo-
rem & vadit alium/ q̄ diu ibi inuenit quod sibi
necessarium est. sed colligit ex eo q̄ indiget/ et
tñ credit onusta ad locum suū. Qualiter autē
mel recolligant & que sit mellis pp̄ria materia
nō possumus leuiter distinguere sensu frequē-
tant autem libenter folia & flores oliue/ & ma-
nent sup̄ ipsum longo tēpe pp̄ter spissitudinē
foliorum. Quando autem rex eam nequit vo-

lare tunc ferunt ipsum turba apum/ et si rector
fuerit viuus/mares erūt in vna parte. et femi-
ne in alia. Si vero fuerit mortuus/mares erūt
cum feminis in domibus. et femina rectoris ē
dupla ad alias. & habet acutiorē aculeus q̄
masculus/ & multi de mandis carent aculeis/
et volunt quasi pungere cū aculeo & nō possūt
Rectoris aut duoru sunt modoz vnus est ni-
ger/ & alter rubeus & hic melior est. et apis bōa
parua/rotunda/in se densa/ cōstricta/ in medio
quasi cintra/ medio criter villosa/ Et differunt
apes in partu qz quedam pasant florib? or-
tulanis. et sunt diuerse ab illis que pasant flori-
bus montanis. Nam ille que pasant in arbori-
bus montanis/ minores sunt alijs/ & forno-
res/ plus patientes laboris. Itē apes sedēt
super aluearia & suggūt quod est sup̄fluū in fa-
uis. & dicitur q̄ si non facerent hoc generarentur
et eis aranea/et morerent apes. quando autē
modicum est de melle in domibus deserūt eas
& pugnant cū illis qui volunt extra bere mel. et
pp̄ter hoc videntur sepe sedere super foramina
quasi parati ad resistendum & p̄ugnāt breui-
res contra longiores/ pugnā forti/ quando
multum comedunt de melle & laborant eicere
eas de aluearibus/que non mellificant nec la-
borant. Item reges nō apparent extra aluea-
ria soli/nisi magno stipatu apum/ & ipse in me-
dio eorum est/ & exitus eius est ante eorum pul-
uerem apum tribus dieb?/ deinde exiūt apes
pauce et volant circa aluearia/ & diuidunt se p̄
cateruas/et vadit cū quolibz rege caterua vna
et si contingat q̄ esset vna pars apum aduer-
sus alias/nunc iste pauce residue vadūt ad ali-
um regem/ & dimittūt suum priuam regem et
vadunt ad regem possidentem plures. & si rex
quem dimiserunt/ insequatur eas/ interficiunt
eum. Item quando apes pungūt/ cito p? mo-
riuntur si totum infixerint & non retraxerint acu-
leum suū. qz impossibile est totum aculeum ex-
ire/ nisi cum eo creat intestinum. Rectoris autē
apum raro pungunt. Et si qua apis moriatur
in alueari/ extrahūt eam residue quia hoc ani-
mal valde est mūdum/ plus q̄ alia animalia:
et pp̄ter hoc dicit stercoꝝ suum in volādo et nō
in alueari suo quia fetidus odor grauat eas. si
imliter et ventis. vnde si fuerit foris ventis/
custodes apum debent tegere orificium aluea-
ris ne intret ventis ad eas. quando autem al-
uearia efficiunt aliquo casu fetida/ delinquit
ea & si contingat eas ibi morari et forte infimā-
tur. quando etiam nimis quiescūt infirmant &
eiciunt occiosas a se. Et conuenit eis in hęc
me locus calidus et in estate locus frigidus.

De auibus

et si homo bimiserit eis multum de melle non multum post opabunt. et si modicum segnescent ad operandum mel. et propter hoc debet custos dimittere de melle secundum multitudinem apum et si defecerit eis mel ad comedendum debet eas pascere ficibus. et alijs dulcibus ne moriantur. Item qui condunt inuicem intra aluearia signum est quod volunt discedere alueam. Et ideo custos debet irrorare vinum dulce intra aluearia et tunc manebunt (huic Aristoteles. li. viij. sine. ix.) Item idem li. iij. apes non faciunt strepitum nisi volando et extendendo et strabendo alas suas per aerem cadente inter alas et corpus. Item posteriores pedes apum sunt maiores quam anteriores propter ambulationem et ut cito deueniant a terra cum voluerint eleuare. sicut dicitur idem li. iij. Item accidit apibus infirmitas que (ab Aristoteles. li. viij.) dicitur karbunculus et paruis verniculis que generantur in aluearibus et corruptis fauis et qui creantur illi verniculi faciunt texturam similem texture arancarum et dominant super totum alpeare. et ideo putrescit mel et egrotant apes vel moriuntur. Item idem li. xvi. apes non generantur ex coitu neque ex diuersis generibus cocumbus. neque ex adibus procoitum. In annis autem pluuiosis multiplicant apes valde sine pullis apum. quia propter humiditatem multiplicant superfluitates in corporibus. In annis autem temperate coplenonnis. pulli apum minuuntur (videtur idem) Item in diebus procalibus dicitur apes flores amigdalinos pascentes faciunt mel magis temperatum et magis saporosum. minusque acutum. sed spiritualium mebrozum maxime mundificationum apes vero absintum pascentes et alias herbas amaras faciunt mel. sed minus dulce. est tamen multum mundificationum pulmonis splenis et epatis apertiuum. et hydropicorum iuuatiuum et morfus rabidi canis curatiuum. quere infra de melle tractatu de liquoribus. Querere alias proprietates apum in littera a in tractatu de animalibus secundum Plinium. et auicennam.

Bubo a sono vocis nomen habet ut dicitur Isidorus. Est autem avis ferilis onusta quidem plumis sed graui semper detentat pignitia. debilis est ad volendum in sepulchris die ac nocte versat semper commorans in cauernis. deinde apud augures malum preterire fertur. Nam in urbe visa solitudinem preterire asserunt. ut dicitur idem de bubone (dicitur Aristoteles. li. viij.) monedula inquit pugnat cum bubone. quoniam debilis est visus bubonis apud meridiem. danius namque videtur de nocte quod de die. et propter hoc capit monedula que est avis corum generans oua bubonis et come-

dit ea de die et bubo comedit oua monedule de nocte quia bubo fortior est de nocte quam de die et monedula fortior est de die. et alie aues volant in circuitu bubonis et deplumant ipsum. et propter hoc aucupes cum eo deprehendunt alias aues. Pugna autem istarum auium sicut et bestiarum non est nisi propter cibum et mansio nem. cuius frequens vlulatus de nocte presagium est mortis secundum augurium coniecturam. bubo stercoribus et alijs immundicijs pascat. ab alijs volucribus hic odio habetur. repleta frequentat nocturno tempore ut de oleo lampadam facit tur. in plumis tantum et in rostro auibus prede similis esse videtur. sed in animositate penitus est de similis. et in virtute quando ab auibus impugnat in superum se vertit. et rostro cum pedibus se defendit. murces et vespertiones venant et comedit et de nocte euagat et circuituolat de die vero in pascuum rimulis se abscondit.

Columbe sunt dicte a colore colli eo quod eorum plume in collo colore multiplicata sunt respice (ut dicitur Isidorus). Sunt autem columbe aues mansuefacte hominum frequentia et proformi diligentes. et in earum multiplicatione conuersantes quas antiqui veneras nuncupabant. eo quod frequenter nidos et osculo et amore concipiant. et veneri multum vacant. et ideo columba dicitur quasi colens lumbos (ut dicitur Isidorus). Nam columbe ouant omni tempore. et faciunt pullos cum fuerit earum mansio calida. et fuerit earum abus paratus. Meliores autem faciunt pullos in autumno quam in vere vel in estate. propter copiam victus. (ut dicitur Isidorus. De natura vero columbarum ut dicitur Aristoteles. li. v. columba avis est voluptuosa videtur se osculans ante coitum. et masculus sener non potest coire tamen non cessat osculari. et femina multotiens saltat super feminam cum non sit masculus. et facit hoc cum osculatur et non eijcit semen. et tali autem coitu faciunt oua aliquid quando non pullificata sicut sunt oua ventris. et omnes aues que similes sunt columbis. ouant in vere bis vel ter et faciunt duo oua sed non ouant tertio nisi quando corrumpit semen. Item idem li. vi. columbe inquit pro maiori parte pullificant marem et feminam. et primus pullus est masculus. Et aliquando exit unus pullus vno die et alius alio die. et masculus cibatur de die oua. et femina de et primum ouum complet se et fundit in. et diebus. et columba primo penetrat testam et prius diuidit illam et masculus et femina calcant pullos in vno tempore et femina est magis sollicita circa pullos quam masculus. et deces in anno ouant et quibus vndecies vel due

decies sicut in egypto. et masculus coit cum femina post annum. Item idem lib. viij. cum pullificat columba statim masculus regit pullos. et si femina tardet venire ad pullos propter dolorem partus/partit eam masculus et cogit eam ponere super pullos. et cum crescit pulli vadit masculus et suggit terram salsam/et illud quod fugit ponit in ore pullozumi/ut asuescat eos ad bo. cum autem mas vult efcere pullos de nidis coit cum ipsis. Item columbe habent hoc proprium et virtutes/ quia caput suum non erigunt quando potant/ quousque eis sufficiat hausus potant. Vivunt autem columbe generaliter et cubant usque ad xv. annos (bucisq; Ansto.) proprietates autem colubarum vsuales et multum notatas tangit glo. super verbum illud. *Oculi tui colubarum* Lañ. i. *Columba* inquit felle caret/rostro non ledit/nisiparem suam forte in cavernis petrarum nidificat/alienos pullos nutrit/columbas alias errantes associat et colligit iuxta fluentia manet meliora grana eligit geminas pro cantu reddit/gregatim volat societatez diligit alios et rostro se defendit cadauera et alia immunda non comedit geminos pullos nutrit. sed super fluentia residens umbram accipitris de longiora venientis inspicit/quem statim videns ad interiora foraminis fugiens se abscondit. sicut dicit glo. *ibi oculi eius sicut columbe super nuos aquarum* etc. Lañ. v. e. et (ut dicit in viatico *Lothian.*) Sanguinem habet medianalem. Dicit enim quod sanguis eius de sub dextra ala extrahitur et calidus oculis impositus et inflatus/dolorem mitigat et sonat obcaliniam oculozum simum habet ardentem que de mdo abiicit et pullos ut erudiant instruere consuevit. (ut dicit *Aristo.*) columba pacis est nuncia/simplicitatis forma/natura munda/ple secunda/pietatis emula/societatis amica/inimie immemor que quando est pennosior/tanto fecundior invenit. Unde columbe habentes pedes penatos/ fere pullicant omni mense. Est autem columba naturaliter timida/raro secura/nisi quando est in foramine petre/vbi aliquo qualiter requiescat. Est autem obliuosa/et ideo sublatis pullis/damni sui immemor nidificare et pullificare iterum in eodem loco non obmittit (ut dicit *Dicro.*) Item stulte est curiosa. nam sedens super arborem circumspicit et ad quam partem velit sedere quasi deliberans collum vndique circumflectit. sed sepe dum de volatu deliberat/antequam accipiat volatum sagittat eam trasuerberat. Et ideo propositum non perficit. quia quod diutius fieri propositum in tempore congruo non perficit (ut dicit *Grego.*) Item ut dicitur dicitur particularibus? caro colubina du

ra est dirigenda et hirsuta. Unde grossum datur nutrimentum maxime caropullicolorum. sed quoniam volare incipit ratione motus et laboris amittunt multum de illa gravitate. et fit caro leuior et acceptabilior ad digerendum. quanto autem fit vetustior/tanto durior et peior est ad dirigendum et illaudabilis prebet corporibus nutrimentum. Item aliquando invenit colubina domita que ad deceptionem siluestrium est instructa. nam siluestribus se associans ad retbe eas ducit/et ut canitius eas decipiat/cum illis intrat aucupis retbe et involuit se promittit sub amiantie specie que ad paucam ipsas alliat/et sic pascendo ad laqueum et interitum eas trahit. Item in egypto et in syra (ut dicit *Aubro.*) Instructa columba ut litteras sit genita. et punitie ad punitiam internicia. naturaliter enim diligit locum et mansionem vbi primitus est nutrita. et quantumque deferat ad longinquas partes semper redit ad propria/si liberata fuerit restituta. Tali autem columbe cantus solus aligari littera sub asella que dimissa se eleuat in acta. et nunquam cessat donec redeat ad suam natiuitatis prima loca sed quousque in via cognoscitur ab hostibus et sagitta impeditur et per litteras quas defert/interficiat et verberat et sic non sine periculo est bacula littere. quod frequenter littera sic portata est vel occasio sue mortis.

Cormices sunt quedam aviculae a sono vocis dicte. que greci ortygias vocant eo quod in ortygia insula sunt primo vise (ut dicit *Aristo.*) De aves certa habent adueniendi tempora/greges faciunt et ducem/acapitem timent. et quando diu accipitrem vident tam diu de terra non surgunt. ideo etiam ortygometra dicuntur. Habent autem de aves duces sicut et grues. et ideo quod timent accipitres/cum est eis sollicitare duces pro quos cavent propterea discernunt ne ab accipitres rapiant. Nec sola avis morbum caduam partem sicut homo et etiam passer mare transiens cum lassus in aqua descendit/et vnam aliam engens veluti sibi facit/abos grossissimos comedit et semina venenosa. propter quas causas veteres eis vesca prohibuerunt. elleborus enim est abus comitum. qui si ab aiali sumat in multa quantitate punitiosum est. Nam cum aialia latus beant venas pro quas defert fumus vi ellebori eorum subito infingit et mortificat. cormices autem habent venas strictas circa eorum. et ideo fumus venenosus non habet liberum transitum sed in stomacho remanet et ibi digerit et subtiliat. unde non ledunt. Cormices autem vulgari sermone turacos vocamus a veloci cursu. atissime enim currunt super terram. Spem autem suam diligunt aves. et ideo vociferando se requirunt mutuo (ut dicit *Ambro.*)

Ciconia vel ibis est avis fluuiialis que seipsam purgat rostro suo. qz quando ex aborum multitudine sentit se grauataz aquam marinā intra rostrum recolligit / quam per anum ad interiora infundit / que remolendo sibi compa / cti duritiā 2 mortificando intestina supflua ciat 7 expellit. hec etiam auis serpentum ouis vesatur et eis grauissimam escam deferens pul lis suis. (vt dicit Isido.) Et dicitur ciconia q̄i ciconia. quia concutiente rostro quasi cum can na sonum facit. (vt dicit idem.) Ceteris etiam ē inimica 7 in suo aduentu p̄dicat temporis no uitatatem. serpentibus est inimica / rostro enī eos percudit et interficit. et quandoq; deuorat 7 deglutit. humanam societatem 7 frequentia diligit. 7 ideo n̄ edificare super domos ab ho / minibus inhabitatas consueuit. 7 nidū suū primū (nisi fuerit coacta) nō dimittit de faali. sed in suo recessu contra hiemem terra repletū dū sunt / 7 cū luto virgulas uidi 7 spinas com paginat ne aliquis uentus tempestuosus igni in hieme deiciat aut dissoluat. In reditu autē suo in vere cūdan locum obtinet vel occupat. et ab alijs nidum occupare uolentibus prote git 7 defendit. uiuente femina / mas causa coi tus cum alia se non sociat. sed quo ad nidum 7 generationis officium / femine fidem seruat. quasi masculus aliquo casu adulterium con / cubium senserit. ultra seam non cohabitāt. sed rostro si potest eam trāsuerberat atq; necat vt dicit Aristot.) Alias quaz in nido mas femi nam non calcāt et in cubando superoua mas cum femina uices mutat. pullos suos miro af fecu diligit et custodit / et ex assiduo cubitu su / per eos / plumas perdit / pater quando est i pa scis mater in nido residet. 7 econuerso. quan do reuertitur mas euolat femina ad pasca. et masculus nidum fouet (vt dicit Ambro.) Et conie maria transuolant / 7 collecto agmine ad calidas regiones simul uolāt. In suo autē de scensu comites habent cornices que ipsas pre cedunt. et quasi ciconijs ducatum prebentes. contra aues infestas eis pro uinibus se oppo nunt. (vt dicitur in exameron.) Quauis autē ueniosa comedant / vt ranas 7 serpētes 7 bu iusmodi uenenum tamen naturam earum non superat nec immutat. ideo eis est refectio 7 nu / trimentum / quod hominibus 2 multis alijs a nimalibus est uenenum. vis enim caloris i eo rum interioribus dominatur. unde uirtus uen eni extinguitur 7 superat a pullis suis in sene cūte pascitur. Nam eximia illis circa filios est pietas. 7 ideo quantum tempus expendunt

senibus educandis tanto tempore a pullis suis vice reciproca nutriuntur (vt dicit Ambro.) Quando uero pulli nascuntur cura pedes et rostra habent ad modum agni ualde nigra. 7 deposita paulatim nigredine / rubere cōto plus incipiunt / quanto quordie plus senescunt.

Cornix est avis annosa. qui apud Latinos greco nomine appellat q̄ aiunt augures hominū curas age re infidiarum uias monstrare futu ra predicere. sed nephas est credere qd deus cor niabus consilia sua manifestet (vt dicit Isi.) Dis inter multa auspicia tribuunt. unde etiaz pluuias p̄cedunt uocabus secundum illud nunc comit pluuiam uocat improba uoce. Est autē auis gamula impia 7 incolis ubi habi tat nocua vt dicit idem. immūdis pascat 7 uen enosis diuissime uiuit / cōtra senectutē i plu ma nō albescat. sed in carne intrinsecus quan to uiuit diuinus plus deingrescat / vulpē pre ce teris odit animalibus / contra uisum 7 accipi trem cōstigit. (vt dicit Isido.) Est enim auis i proba / aquile 7 alijs p̄cedit auib? importuna nam aquilā quam tangere formidat garritu 7 uolatu infestatur. 2 infestat. sed de sua i probi tate nō semper lucum portat / qz post longam aquile dissimulationem aliquū rostro ab ea per titur / aut interficit quando ei plus debito ap propinquat. De cornice autē dicit exameron. qd cornices ciconias deducit 7 dirigunt / 7 uel lut quibusdā turris eas stipand? / eis turra tim se adiungunt. 7 extra alias aues ipsis cico nijs infestas dimicantes / p̄prijis piculis aliāz bella suscipiunt. cuius in dicitū est qz illo t̄pis i tenuillo quo cicone solent recedere nō repenti tur in locis cōsuetis residere 7 qz cū uulnere re uertentes / manifestant quadā sanguinis uoce ceterisq; indicijs ostendūt / graue se certaminū cōstitū subisse. Item ibidē dicit qd admirā da est huius auis dementia. nam qm̄ cōtingit parentes plougeuā senectutē pluuiarū 7 alaz regimine deuudari 7 tūc eos numin cōtingit p cornices minores 7 p̄prijis p̄mis eas fouēt 7 collecto cibo pascat. qm̄ etiam parentes eoz senescūt eos fulcimenō alarū suarum subleuāt 7 ad uolandum exeret vt in p̄stino usus mē bra dissoluta reuocent 7 reducant.

Cornu? siue corax a sono gutturis no / men hz (vt dicit Isi.) cornus pullorū suorū ora hyanna respicit quibus p us abos non administrat nisi prius per p̄na rum nigredinem similitudinez proprii coloris recognoscat. post quaz uero ingrescere inspicit totis uirib? deinde eos pascat (vt dicit idē Isi.)

Dicuntur autem pulli coruorum rore celesti vesca
 q̄ diu beneficio eratis non habent nigras plu-
 mas. Non enim prius eratis & cadaueribus sci-
 licet fetidis sed rore celestis beneficio sustentā-
 tur. (ut dicit Aug⁹.) Dicit enim coruus in ca-
 daueribus mortuorum loca occulta (ut dicit Jsi-
 do.) et est avis amorosa / et diuersas format
 voces. Solus enim inter aues quadragesimā
 mor: habet vocis mutationes (ut dicit Isid⁹)
 Est etiam avis dolosa / res furtiue subtrahēs
 reponens in locis abditis & abscondens. Est
 etiam immunda avis cadaueribus incidens
 & de venenosis & rebus immundis abum que-
 rens & secundū augures quandā vim presagij
 & diuinationis habens & ideo apud gentiles
 coruus inter volucres fuit apollini consecra-
 tus (ut dicit marcus) (De coruo autē. d. Ari. li.
 vi. q̄ femine coruorū cabant super oua sole et
 masali ferunt eis abum. pullificant eis plu-
 res pullos. & abat diebus. xx. & dicit aliquas
 ppter multitudinem. qz aues que multos pul-
 lificant eiciunt aliquos a se (idem. d. lib. viii.)
 coruus niger pugnat az azino & thuro et vo-
 lat super ipsos & nocet eis / percutiendo cū ro-
 stro & pungit oculos eorum. Idē ibidem cor-
 uus niger est amicus vulpis & propter hoc pu-
 gnat cum aelom & cū alijs bestiolis ut iuuat
 vulpem. Item ibidem corui pugnant pugna
 forti & percutiunt se ad inuicem cum amīs idē
 est cum rostris / vnguib⁹ / et alis suis. victis
 obedit victori victoria forti (huicqz Ari.) Item
 solus coruus in medicis estuis femoribus con-
 tra naturam altarium auū ouat & pullificat fe-
 tus suos. vnde patronus coruus maturus fru-
 gibus oua refert.

Corvus latine olor dicitur grece eo
 q̄ totus sit albus in plumis suis.
 nulli enim inueniunt cignū nigrū
 olor autem grece totum dicitur (ut
 dicit Jsi.) Cign⁹ autē a canendo est dicitur. eo
 q̄ carminis dulcedine modulantis vocib⁹ fin-
 git. ideo autē canit dulciter. qz collum longū et
 reflexum habet. & necesse est durantem vocē p
 longū et reflexu suū iter varias reddere modu-
 lationes. fertur autem in biphor: eis pubus cō-
 anentibus citharedis / cigni pullos euolare &
 nidis et apte ad modulantiā harrere (ut dicit
 Jsi.) sedz aut mar. & abro. nante boū psagiū
 cū cū cigni reputat qz cigni. s. naufragio obui-
 ant (sicut ait cinnab⁹) Cignis in auspicijs se-
 per lentissimus ales. Dunc optat nature. qz non
 se mergit in vndis. & ideo apollini fuit conse-
 cratus (ut dicit mar.) In alis autem maxima
 est fortitudo. cignus quādo est i amore querit

feminā / et ei p cōpletionem colli plaudit & q̄si
 eam attrahit ad se et cōiungit collum suū collo
 femine colligando post coitum vero femina p
 curit marem & fugat ipsum. balneat autē se ma-
 sculus post coitum / similiter femina ante q̄ et
 bum sumat. Instante autem morte penna mis-
 ta cerebro canit. & contra aliorum animantium
 cōsuetudinē p gemitu cantum reddit ut dicit
 Ambro. plumā habet candidissimā / omni
 nigredine vel colore alio impunitam. carnem
 vero habet nigram ad dirigendum duram. ro-
 strum cū quādam tuberositate / visum ab olifa-
 cum ergu gustu distinguētē habet immiscuus
 valde nigrum et interius densatum / cum quo
 collo in pfundū merso abum suū querit & in-
 dit. cum inter pisces sit nutritus ipsos non cō-
 medit. ideo si panis vel esca sibi pietta fuerit
 piscibus ipsum sequentibus ipse cedit. de her-
 bis et radiabus victum suū querit. pedes ha-
 bet mgros largos & clausos natandi valde ap-
 tos. quorum vno vitur p remo in natando.
 alio p gubernaculo se regendo stagna & lacus
 in habitat / et secus aquas semp nidificat vbi
 semp pauca ligna semel cōnecta super oua cu-
 bat et pullificat / Pullos solitare nutrit et edu-
 cant / et eos rostro / alis / et sibilo. ptegit & dese-
 sat. Et si quis aduersus eos appropinquauit
 et inter pullos et appropinquates opponet
 et interponet se nō cessat. avis est magne camo-
 sitans / et ponderositate corporis. & ideo qui-
 etem diligit & raro volat. volant tamē cigni sil-
 uestres volatu forti collis extensis et pedib⁹ ad
 posterus applicatis. sed nō sunt tā magni cor-
 poris nec tante pinguedinis sicut sunt domiti
 qui mixta hominum habitacula sunt nutriti. (ut
 dicit Isid⁹.)

Crex est musca modica ab acaled
 dicta eo q̄ sanguinem suggit. ha-
 bet autem in ore fistulaz ad modū
 fistuli qua carnes crebrat ut sangui-
 nem bibat (ut dicit Jsid⁹.) Reputatur autē
 inter volantia sicut et apis / cum tū corpus ha-
 beat venis plures habentis pedes eo q̄ alas
 habeat quibus volat. generatur autē ex vaporib⁹
 bus putridis de cadaueribus ac corruptis lo-
 cis palustribus generans. et continua alarum
 replicata percussione. in acre strepitum gene-
 rat / et quasi st. idet. sup cadeuera & vlcera libe-
 ter residet. equis & vlcerosus valde nocet. strepit
 tu & morfu dormientes infestat / & a requie eos
 arceat / de nocte maxime circūuolat / et membra
 quibus insidet crebrat atqz mordeat. & nocte lu-
 cū aperta est. qz lumen libenter videt. vnde mirus
 tate in candelay vel ignē iuuens / se ob audi-

extem luminis videndi cōburere sepe solet hī
rundinibus pascendis summe valet. Culices
enī in aere volitantes ab hirundinibus que
venātur muscas in aere prede graillime repu-
tantur. Dicuntur autem culices idest cinipbes
idest musce minutissime sed aculeis permole /
ste. cynos enim grece musca dicitur latine. vnde
de canomia dicitur idest musca canina. et hu-
iusmodi muscis terra egyptiorum percussa est
(vt dicit Isido.) Est autem cynomia genus
pestimum muscarum / magni corporis et longi
ventris / respectu aliarum muscarum / et parui
volatus. sed magne tenacitatis et adherentie
in membris animantium quibus insidet. In
villis enim pilis animalium et maxime canum
se immergit. Et ibi se occultans suggens san-
guinem atq; bibit in tantis q; carnem vlcera-
et corrodit vt patet in antiquorum canū au-
ibus / quas corrodunt et vlcera tales musce.
Unde non est mirum si tales musce sūt multū
fecide que et tam fetidis et corruptis humoribus
sunt nutritæ.

Cada a canendo est dicta. eo qd
in exiguo guttore suo miram for-
mat cantilenam (vt dicitur in exa-
me.) hec in medio est qn arbuta meridiana
caloribus rumpuntur tanto quantū resonat
clariorē / quanto spiritum aerem tunc epia
atrabit puriorē. Si quis cadadas perfidat
oleo / statim necant / eo qd obstructis poris spi-
ritamen aerem haurire non valet. sed si quis
statim his acetum superinfundat, illico reui-
uisant eo qd vis aceti aperit poros qui ex olei
constrictione obstructebantur (vt d. ambro.)

Fenix vnica dicitur esse avis et i to-
to orbe terrarum singularis vnde
et laici mirantur. Unde et apud ara-
bes vbi nascitur fenix singularis nominatur.
(vt d. Isid.) de hac aue dicit pbilosophus qd
fenix est avis sine pari viuens. cc. vel quigen-
tis annis quibus completis cum suum sentit
defectum nidum facit ex lignis aromaticis et
multis sicis que in estate et seruore solis stan-
te fauonio accenduntur / quibus ita accensis
fenix sponte nidum ingreditur / et ibidem inter
ligna ardentia incineratur. ex quo cinere infra
triduum quidam vermiculus nascitur / q; pau-
latim plumas recipiens in volucem reforma-
tur. (idem dicit ambro. in exameron) De feni-
cis humore siue cinere nouus surgit parlatū
quia adolescit et pcessu temporis alarum idu-
it remigat / atq; in avis speciem reparatur. Est
autem pulcherrima avis pauoni in plumis si-
milima / solitudine diligens / granis et fructibus

mundis victū querens (de qua narrat ala. qd
cum onias summus pontifex in belipoli ciui-
tate egypti templum ad similitudinem templi
iherosolimorum edificasset / primo die azimo-
rum cum multa ligna aromatica super altare
congregasset / et in ignem ad offerendum sacri-
ficiū succendisset / subito omnibus videnti-
bus descendit in medium rogam talis avis /
que in igne sacrificij statim in cinerem est reda-
cta remanente autem cinere / et cum diligentia
de precepto sacerdotis reserato / infra triduum
quidam vermiculus de predicto cinere est cre-
atus qui tandem recipiens formam avis ad
similitudinem euolauit.

Grus de propria voce nomen ac-
cepit. tali enim voce sonat vt di-
cit Isido. Est autem avis idem
grus magnarum alarum et fortis volans aer-
tis alta quidem petens vt videat quas velit
pergere regiones (vt dicitur in exameron) Est
enim avis diligens suam speciem et in socie-
tate viuens habes regem in ordine literato vo-
lans (vt dicit Ambro.) Ductor autē agminis
quasi castigando et arguendo voce ad rectos
volans cogit agmen. et si forte raucescat suc-
cedit alia grus que suplet idem officium. Bru-
es autem voce preconiā terram petunt vt quie-
scant. et cum sederint ad custodiam sui / vigilas
ordinant vt alie secarius conuiescat. Bru-
giles autem super vniū cruce stant directe et la-
pillum tenent in pede altero a terra suspensio
vel eleuato / vt si casu aliquo dormierint / per
casum lapilli erantentur (vt dicit ar.) Itē sūt
grues in iuuentute aneri coloris. sed in senec-
tute quando diuinus viuunt tātō plus nigre-
scunt. et si que illarum a societate oberauerint
voaferando perditas socias aduocant et req-
runt. Brues etiam quando supra se venientē
herodium vel accipitrem percipiunt rostra sua
superius erigunt acamina / et put possunt cum
rostri acumine se defendunt.

Gallus a castratione evocatus. In-
ter ceteras enim aues huic soli testi-
culi adimunt. Ceteres enim ab-
scisos gallos vocauerunt (vt d. Isid.) De gal-
lo dicit plin. lib. c. iij. comes galloū crude
et calide opposite sup morsū serpentis demunt
venenum. et ad idem valet eius cerebrum i po-
ni sumptū. Si qd enī eius pinguedine vel vi-
tello inunctus fuerit a pantheris et leonibus
tutus erit. Si auro liquecente ossa galloū vel
gallinarum cōmiscetur cōsumūt illud i se. vnde
de os gallinatum auri venenū ē / et hoc ē miz.
Gallus itaq; ē avis calide et sicce cōplexionis

7 ideo multum habet audacie 7 animositatis
 ppter quod contra aduersarios p suis vtrou/
 bus audaciter pugnat / 7 rostro ac calcantibus
 aduersariū ipent 7 lacerat / obtema victoria /
 statim canat. anteq̄ autē canet alis se verberat
 7 seipm feriens ad cantandū seipm reddit apri
 orē. In pfundioribus bonis notis cantū so
 let emittere danore 7 valēiore. s; circa tēpus
 matutinum vocē format leuiore vt. d. ambro.
 cristā rubcā gestat in capite / p corona amissa
 pdit audaciā 7 ad aggrediendū aduersarium
 ipz efficit segniorē / zelat 7 diligit vroses suas
 7 inuēto cibo voce quadam ipsas cōuocat 7 si
 bi subtrahit vt eas reficiat atq; pascat / pigri
 orē 7 teneriorē quā plus diligit scam quietis
 gratia vicinuis collocat / 7 ipsius p̄sentā circa
 se plus aspectat. de mane cū ad pastū euolauē
 rit / latius suū latē ipsius primo applicat / 7 p
 quosdā nutus ipam ad sui copulā alliat 7 in
 uicat / 7 p ipsa tanq̄ zelotipus specialiter pu
 gnat. 7 appropinquantes gallos / rostro 7 cal
 canibus a se fugat. rostro ipinguando terrā p
 curat / 7 plumas circa collū erigit / vt se audacē
 faciat. 7 p̄nas caude quātū p̄t sursum ac deor
 sum eleuat / vt si ap̄tius ad p̄ctū se accingat.
 lapidē p̄ciosum noie allecricū calcedoneo si /
 milē gignit 7 portat quē rōne lapidis (vt cre
 dunt quidaz) leo timet 7 abhorret / 7 maxime
 si fuerit albus / albu enim gallū leo formidat
 vt dicit plinius. rostro 7 pedibus victum que
 runt. p̄cām 7 puluerē sulcat 7 reuertat / 7 in /
 uento grano ad gallinas vociferat 7 eas vo
 cat. timet etiā gallus aquilā 7 accipitrē p̄redo
 nes terre / q; tales p̄de aues voluētib; i ter
 ra deābulantibus insidiantur. 7 ideo aīz gal
 lus sit valde acutū visus / vni oculū p̄ viciū q̄
 rēdo inferius deprimit / vt aduentū equale vel
 accipitris p̄caueat. qm̄ cū veniētē a remonis
 vident / statim ad gallinas vociferat / 7 fugiēs
 in dombus nupibus ac sepsibus se occultat /
 vt dicit idem. decrepitus etiāz gallus ouatin
 vltima senectute 7 facit quedam oua pua mul
 tum rotunda 7 quasi liuida vel crocea / Ex q̄
 bus ouis silab aliquo verme venenoso in die
 bus canicularibus foueantur basilisais pro
 creatur (vt dicit Beda) de gallis dicit Lōhā.
 galli iunenes duriores sunt ad digerendum /
 minorisq; humiditatis q̄ gallina. Caro eorū
 quidam enim (sicut. d. idē) fiscofitans habet
 sed quando coquitur soluitur. vnde si vet̄ gal
 lus piccis interonibus de semine croci dicit /
 sis polipodio impleat / 7 quasi quinq; libris
 aque coquat / donec aqua fere consumatur fit
 vniuus colericam habentibus passionem /

viscosos 7 flegmaticos purgat humores / me
 lancoliam pacenibus subuenit / grossam sto
 machi ventositatem excludit / 7 dolorem mit
 gat stomachi tumorem 7 dolorem anteriorū
 curat. valet contra matie febris plixitatē. vt
 dicit idem.

Gallus gallinaceus est gallus qui
 ppter abscissionem testiculorū esse
 minas. Adore autē alioꝝ animalū castratorū
 totus in cōplexione mutat cristam etiāz perdit
 audaciā deponit. vocē 7 cantū amittit. iter bo
 ras notis non discernit alijs se non percutit
 nec ad pugnā se accingit. super oua aliena cu
 bar ac si esset gallinaceus femine assumens
 pullos alienos nutrit. vocēz etiāz galline simi
 lat 7 croatando voce rauēda pullos vocat
 gallinis se associans / cū eis cap̄ escā comedit
 7 deuorat. sed eas non reficit nec ipinguat s;
 cū eis ipinguat. Est autē gallinaceus timidior
 nis animi q̄ gallus. 7 carnis hūidioris 7 mol
 lioris 7 pinguedinis maioris ac plume largi
 ris. cuius pedes quandoq; franguntur / vt cu
 bare super oua cogantur. cuius pedes colligā
 tur post ipinguationē / 7 depresso capite ad ter
 rā / ad forū creatis pedibus deponat. De gal
 lo in castrato (dicit cōstā.) carēs inquit castra
 ti galli / omnū volatiliū carnibus sunt p̄cti
 ores / laudabilē. n. generat nutrimentū 7 san
 gumem meliorem / crebella coz̄ crebellis auis
 um aliarum sunt valioꝝa.

Gallina est a gallo dicta. sicut a leo
 ne dicta est leona. cuius mēbra vt
 quidam dicunt si auro liquefacta
 te muscantur cōsumitur (vt d. Jfi.) Est autē
 auis multe ouationis 7 multe pullificationis
 7 multe ouant sine coitu (vt dicit anstō. libro
 vi.) 7 dicuntur oua ventū. 7 sunt alijs ouis in
 sipidiora 7 illaudabiliora. 7 quedam galline
 faciunt sepe gemellos / 7 vnus gemellorum ē
 paruus 7 quandoq; monstruosus. postq̄ au
 tem cubant super oua sua per tres dies statim
 apparent signa pulli / 7 erit hoc in maioribus
 post plures dies 7 in minoribus post pauco
 res / 7 generatur pullus ex albumine 7 nutrit
 ex vitello / vt dicit idem. Galline etiāz que ni
 mis ouant non sunt longe vite. sed cito moriū
 tur / vt dicitur li. vi. alias vero galline proprie
 rates omnib; fere notas / tāgit glo. sup. Adā.
 xvij. vbi dicitur Gallina ē auis pia circa pul
 los. Nam pullos sub ala fouet. contra miluū
 tuetur / de dolore pulloꝝum egrotat / 7 plumā
 depōit / pius pullos q̄ se pascat 7 satiat / 7 ipos
 inuenit cibo congregat atq; vocat / p pulloꝝ
 defensione foras se opponit / 7 etiam boic;

impugnat pullos dispersos congregat atq[ue] vocat. et ne anser vel miluo rapiatur eas sub alarum tegmine protegit et defendat plumarū bispiditate et vocis rauceidine affectum circa pullios manifestat.

Gripbes inter volatilia recitantur Leviti. xi. vt dicit glo. q[ue] gripbes ē quadrupes capite et alis aquile similis/ et reliquo corpore similis est leoni. et habitat in ip[er]bozeis montibus. equis et hominibus maxime est infestus in nido suo reponit lapidem sinaragdū contra venosa animalia montis.

Herodius est avis regia prede auib[us] et manu gestantis assueta. Est autem avis animosa ad modum accipitris/ pauce quidem carnis respectu corporis sui. et est multe plumositas/ et ideo lenissimi est volatus/ quia parum est in eo quod aggrauat et multum quod erigit atq[ue] lenat (vt dicit Gregorius) Et ideo dissimilis est strutioni in audacia et virtute quantis ei similis sit i penna varia et colore. Dero dius autem magne est animositas/ et acutissimi peccatoris et foris vnguib[us] et plus ledit predam super ipsam inuēdo peccatore q[ue] rostro siue ynge. tate aut[em] est animositas q[ue] si primo vel secundo impetu predam non arripit q[ue] viditam de se petit vnde si siluestris est illo die vix predam querit. Si vero domesticus quasi p[er] verecundia euagatur. per area et ad manū gestantis de facili tunc non redit. victum enī quasi de genere si estimat quando de volucre quam impent non triumphat (vt d. Gre.) bec anis vulgo falco nūcupatur siue filica (vt dicit glo. super psal.) et ē avis que iter omnes prede volucres habet affectu pium et animū circa pullos (sicut dicitur in exameron.) eodē inquit sedulitatis officio que proprios semis pascat. p[er] an[im]i ministrante pullum ab aquila abiectum siue agnūm suscipit atq[ue] nutrit. caudauer fugit/ nec in famis vehemētia putridas carnes tangit. sed laboris patiens abstīnēdo expectat quousq[ue] predam sibi congruam inueniat quam acquirat. vt dicit gre.

Hirundo quasi ab erūdo ab aere est dicta eo q[ue] ab os non sumat residens sed ut edat in aere abū capir (vt dicit isid.) Est enī avis voracifera per tormosos orbes et arcibus yaga et volifera. In nidis q[ue] p[er]struendis est sūme sollicita. vix enim ad hoc faciendum sufficeret humana industria de quavis materia quod faciat hirundo solo rostrō de argilla. Hirundo

etāq[ue] est avis valde pennis mire agilitatis et velocissimi volatus et ideo a ceteris auibus non impentur nec nunq[ue] alicui preda est maria transuolat ad regiones calidiores in quibus creditur per hiemen commorari. certa custodit tempora aduentus sui et recessus. cuius aduentus indicium est veris/ et testimonium instantis serenitatis estiuatis (vt dicit Ambro.) De hirundine (d. Ari.) auis agrestis non coit nec ouat in anno nisi semel. preter hirundines que bis ouat sed prima oua aliquādo corumpuntur propter hiemen. oua vero posteriora complētur et faciunt pullos. Item ibidem dicitur aues que comedunt carnes nō ouat bis preter hirundines que aliquādo bis pullificat. Item ibidē/ si quis cecauerit pullos hirundinum reuertetur oculi eorum querit enī herbā que dicitur celidonia cuius succo linite oculos filiorum/ et sic oculi eorum sanitati p[er] se ne restaurantur (vt dicit Aldacio.) Item i vtero hirūdinis inueniuntur duo lapilli quorum vnus est albus et dicitur femineus. alter vero nubes et dicitur masculus quia maioris est virtutis q[ue] albus. hi lapilli dicuntur celidonia et sunt preciosi maxime. quando extrahuntur de pullo ante q[ue] tangat terram. vt dicitur in lapidario vbi eorū virtutes describuntur/ et vt dicit constā. Sanguis de sub dextra ala extractus oculis medetur/ sicut sanguis columbe. si mus eius valde est calidus et viridius siue corrosius et ideo oculis est nocuus. Instruit autem hirūdo pullos suos eicere sterora extrahendum. Sunt autem hirūdinum duo genera quedam enim sunt maioris corporis dorsus habentes nigrum pectus ruberū et ventre albu et be diligūt humanā societatem. vnde in domibus hominum nidificant. Alie sunt minoris corporis nigrum habentes pectus et nidificant in ripariis foraminibus iuxta aquam. sicut tam iste q[ue] ille in terra nidificant seu argilla. et vnusq[ue] cauda ad modum forpiceis est bifurcata. Item hirūdines vero dicitur esse vnu genus quod timēt alie aues etiam aquila et accipiter/ vt fugiunt illam hirūdinē tanquam hostem/ nec audent super predam illa visa irruere. timent enim morsum eius. quia forficā venenosus est. vt dicit pli. Pugnant autem hirūdines contra passeres nidos eorū sub intrantes et morsibus ac vnguib[us] fugant eos de nidis suis.

Radrius secundum philosophū est albi coloris/ nullam habet partem nigredinis cuius pars inferior/ femoris ipsi purgat caliginē

oculorum cuius natura est talis q̄ quādo alī quis graui detinetur infirmitate si egnudo fuerit ad mortem kaladrius auertit facies suā a sic egnorāte et sine dubio tūc moritur homo. Si autem infirmus debet conualescere. kaladrius figit vsū in ipsum et intendit in eum quasi applaudens ei. Differt autem kaladrius ab auicula que dicitur kalandra que est auis sonora et canora sicut merula sicut dicit glosa super deutero. xiiij. vbi dicitur differt kalandria a kalandra.

Larus est auis quandoq; in terra quādoq; in aquis habitans unde in auroa scribitur. Larus est fluminis habitator et incola terre. nūc natus vt piscis nūc volat instar auis.

Locusta est dicta eo q̄ pedibus sit longior balsa et iaco graea bastigi on canuocant vt dicit Isido. Locusta regem non habent et tamen ordinate egrediuntur pertumas suas. (vt dicitur pro uerbio. xxx.) muto se deuorant. Nā maiores miores comedūt ac māducāt. in estate apparent in hieme vero latent. longiora habēt crura posteriora q̄ anteriora (et sicut dicit gl. sup. Joel.) primo est achelaber et post crescentibus alis fit locusta et plus ledit in iuuentute quādo est achelaber quā in senectute quādo ē locusta. os habet quadrangulum et pro cauda aculeum habet crura sunt replicata et in se reflecta. germina arborum et herbas comedūt et corrodunt a vento australi generantur et ad volandum concitantur. In vento autem septentrionali moriuntur. In saliendo locusta se erigit et in erigendo cadit. a flouibus amigdalis impinguntur locuste. Locusta insuper maiori parte consistit in ventre et ideo infatigabilis est. vnicū habet intestinū quod fame et immunditia semper est replectum. sed q̄ diu uiuit semper esurit. et si quid inuenit vnde corrodere non desistit. modico frigore quasi moritur et consopitur. sed calore solis reuiuiscit et cuius stercore vermes nascuntur.

Mergulus ab assiduitate mergenti nomen assumpsit. Sepe enim dimisso in profundo capite aurum signa sub fluctibus et ante venientem et quouis tempestatem cum clamore litus petit. Nam in pelago grauissimaz tempestatem futuram esse certissimum est quando merguli fiunt ad litus cum clamore (vt dicit Isido.) mergulus in barundinis super ligna pauca nidificat. et miro quodam affectu nature pullos nūc et educat. que mox nau matrem

sequuntur et varias pelagi vndas ascendere vel descendere non verentur. vermes aquatiles et pisciculos ad sui ventris satiationem in gluuien venantur in hieme propter paucitatem motus impinguntur. In estate autem propter volantis libertatem carnibus et pinguedine depauperantur. quando ab aue rapace persequuntur ad aquam refugientes meritionis beneficio liberantur.

Miluus mollis est volans et viribus. Unde miluus quasi molliter volans est dicitur. nam leui penna et quasi immobili super aera feratur et vir leuicatu in volando aerem mouere videtur. Est autem auis patiens laboris. et ideo oculos in scapulis suis recipit et ne per longa itineris spatia fatigari deficiant a partibus hispanie scamduat (vt dicit Isido.) Est autem auis audax et rapax in minimis sed timidus est in magnis. Nam volucres siluestres muadere non audeat domesticis insidiari non timet. pullis etiam insidiatur vt eos rapiat. et quos incautos reperit statim necat caduēbus et immundis vescitur. et pro modico ventris pastu circa escā circumfertur a niso impeditur et a minore se propter ipsius pusillanimitatem et segnitiam superatur et miluus in iuuentute ab alijs auibus prede non videtur differre sed quanto diu viuuit tanto suam naturam degenerem plus oscēdit. Quoddam enim genus est milui qui in principio aues rapit. viscera et cadavera animalium deinde comedit. tan dem virtus scas et verniculos amittit (vt dicit ansto.) vt timo fame perit. Est autem auis impia circa pullos suos sicut et vultur. dolet enim quando videt eos impinguari. et vt marcescant rostro eo perant et subtrahit eis cibum. vocem habet querulam famis nūciam. nam quando esurit voce querula cibum querit.

Nocua est noctis coruus sic dicitur eo q̄ noctem amat. qz de nocte volans cibos querit et querendo damitat cuius clamor est volucris miltum odiosus (vt dicit Isido.) Est autem auis lucifuga et solem videre non potest et sepulchra et loca mortuorum inhabitat et frequenter in panibus et locis riosis nidificat. oua columbarum et monedularum frangit et deuorat et cum eis pugnat. hec dicitur noctua quasi de nocte acute tuens. de nocte autem videt. et orto autē splendore solis ei visus hebetur hanc insula cretensis non habet et si venient alius de statim moritur vt. d. Isido.

Oncrocalus est auis in aqua fontium faciens. In faucibus autem habet quosdam felliculos in quibus primo recipit cibum et receptum in secū dum ventrem mittit. Duos enim habet veros in vno tantum abaria recipit in alio tantum decoquit et digerit. sed prius p vesicula gutturis reputatur. unde dicit Irido. oncrocalus grece dicitur auis cum longo rostro. et sūt duo genera. vnum aquanle et aliud solitudinis quod autem in aquis manet est auis valde gulosa que rostrum in aqua mergens hominum fontem facit. precipue autem insidiatur anguillis et predam quam arripit subito deglutit in alium mittit. deinde ruminat et fauces mouet ac si cibum receptum in ore teneret. hic in litore quiescens rostrum suū semper sursum erigit. et sic ipsius acumine contra insulsum accipitris se premunit vt sic secutius dormire possit. vt dicit Irido.

Pellicanus est auis que in Leviticis. et Deuterio. xiiij. porphirion nūcupatur. et est auis egypti a habitans in solitudine iuxta Nilum. Inter volucres autem scdm legem immundas in leuitico numeratur. Sunt autem duo genera huius auis vnum in aquis habitans et eius esse sunt piscis. Alterum est in terra habitans/solitudinem diligens/ cuius esse sunt animalia venosa sicut sūt lacerte et huiusmodi. omnia que pellicanus comedit. primo in aqua pede tangit et inuncta quasi cum manu cum pede ori applicat et apponit. Solus pellicanus preterpositam inter aues/ pede vntur loco manus de pellicano quoque dicit glo. super psal. et ibidem dicit philosophus per hec verba. Pellicanus inquit est nimis amarus filiorum suorum. Cū ei gignit natos et incipiunt crescere parentes suos in faciem percutiunt. propter quod ipsos mater repercutit et occidit. tercio vero die mater se in costa vsq ad effusionem sanguinis percutit et calidam sanguinem super corpora filiorum mortuorum post effundit. ex cuius virtute pulvis prius mortuus reuiuiscat. gl. vero super locum illum psal. factus suz sicut pellicanus etc. pellicanus dicitur rostro occidere pullos. et in triduo lugere et tunc sanguinem suū super eos fundere. et sic illos viuificare. Aliam causam mortis pullozum pellicani. assignat magister Jacobus de vitriaco in li. de mirabilibus orientaliū regionum. Est inquit i egypto auis quod vocatur pellicanus. auis magnarum alarum et maxime maciei quod quicquid comedit cito emittit per feces. libi cū. n. habet intestinū

et ideo vsq ad plenā incorporationē nec tenet cibū. hanc autē naturaliter odit serpens. propter quod dū p pastu mater exit nidū/serpens per arbore ascendens pungit et interficit pullos suos. super quos mater rediens lugere per triduum fertur. deinde in pectore se vulnerat et sanguinem super eos respergit/ eos a morte suscitāt. ex sanguine vero copiosius sic effuso/ debilitatur mater. Unde et pulli cogantur exire p cibo/ quorum quidā naturali effectu matrem debilitatam pasunt. quidā vero de genere sunt/ et de matre nullā penitus curam gerunt. quod diligentius aduerens mater/ recipit vinctus filios se pascentes refouet et diligit. alios vero tanq ignobiles et ingratos a se rejicit et secū cōmanere aut viuere nō pmittit.

Pardir a voce nomen habet vt dicit Irido. Iest auis imūda. nam masculus in masculū cōsurgit et obliuiscit serā preceps libido (vt dicit Irido). adeo autē es fraudulenta vt aliena oua diripiens/ foueat ea sic subtracta. sed hec fraus fructum nō equidē habet. Quia quando pulli vocem audierint prope genitricis naturali quodā effectū putantūā matre que eos fouerat derelinquunt. et ad illā que eos genuit reuertunt. (vt d. Irido. pariter et Ambro.) Nō autē laborat in cubado vel ouado sicut alie aues sicut d. Ari. Alique inquit aues generāt leuiter. sicut perdices. et mī perditias volat in circuitu venatoris. quousq fugiant pulli sui. et post fugā pullos fugit et ipsa mī/ et damat pullis suis/ cū pulli mor nati sequunt mīem/ et statū querūt cibū suū. Est autē p dicit pauca pennositatis et multe carnis. ideo debilis ē volatus in volado enīz parā a terra se erigit. sed statū post paululū terrā petit. interim nulum timet et fugit/ quod diu ipse videt in aera/ a terra nō recedit. ad fontem vō cāpanule fugiens circa terrā/ anteq sciat i resbe vel i laqueū se imittit (Pl. d. li. xij. c. vi. Iest perditia cū equo pōdere mellis multū clarificat visū. Unde et in pīride argētea debet reseruari. oua eoz in vase ereo tecta valent cum melle placibus oculorum.

Pauo a sono vocis nomē habet eius caro ē tā duravē vt putredinē sentit. nec facile coquit (vt d. Irido). Cluit autē pauo (scdm Ari.) x. annis et pullificat in fine. iij. ānoꝝ. deinde colorant ei alembat aut oua sua. xxx. diebus et modicū plus deinde san dantur teste et nō pullificat/ nisi semel in anno et ponit xij. oua aut parā minus et deicit plumas suas cū pria arbore eijiciente folia sua. et tūc prio nascit pluma cū arboris

incipiunt follicicare (ut dicit Arist.) Est et avis non diligens fetum suum persequitur enim masculus feminam. et ova femine inuestigat. ut frangat ea. ut sic luxurie sue magis vacet. quod timens femina follicicare abscondit ea. ne ab eo valeant de facili inueniri. Dabet autem pauca (ut ait idem) caput infirmum et de forme quasi serpentinum. et tamen cristatum/incessum simplicem et oculum/collum modicum et erectum/petris saphireum/caudam eleuatam/mira pulchritudine distinctam et ornatam. hinc pedes formosissimos et rugos/pennarum suarum admirans pulchritudinem erigit eas. et ad modum rore sue circuli/petris capitis arcuato/nit. Videns autem pedum suorum deformitatem quasi erubescit et velut non attendens predictam pennarum pulchritudinem/eas subito depimit ac subimitur vocem habet terribilem (ut ait quidam) vocem habet demonis. caput serpentis/pallium latronis/(plii. vero. li. xxi. c. vi.) dicit quod pauca resorbet fetum suum. inuidens hominum vilitati. valde enim medicinale est. raro inuenitur.

Passeres sunt minuta volatilia a puritate sic vocata (ut dicit Arist.) Est autem passer avis instabilis et garrula iuxta hominum habitacula edificans. Avis siquidem est multum calida et libidinosa. unde caro eius frequenter in cibum sumpta est libidinis excitativa (ut dicit Constantinus) multe est ouationis et purificationis et magne solentie in educando pullos suos et nutriendo. in feno et plumis indiget. et nidum suum a stercore mundum seruat. et ideo pullos stercore extra nidum eicit. et ad eiciendum eos cogit. araneis venenibus. et muscis eos pascat. femina venenosa sine lesione comedit. et lepram et morbum caducum aliquando sustinet. et incurrit. et femina diuina vult quod masculus. et masculus zelat pro vxore sua. et pro ea pugnare consuevit (ut dicit Arist.) mustelam timeret et odit et clamando ac vociferando presentiam eius perdit. per nidum bitudinem occupantibus/eis rostro moribus se opponit. sua specie diligit. et pullos ab alijs derelictos casu aliquo recolligit et tanquam proprios nutrit. et si contingat aliquem laqueo vel aliquo alio modo deprehendi/damnat. per adiutorio et vociferat cui copans passerum multitudo munio se conuocant et ut captus liberent accelerant per vinctus festinant.

Strutio a greco vocabulo nominem sumpserit (ut dicit Arist.) eo quod corpus animalis habeat penam habet ut avis. Et dabet et

tiam buos pedes et rostrum sicut volucris sed propter ponderositatem sui corporis cum aere in aera non leuatur. ouat enim sicut avis. sed oua sua fouere negligit. que piecra in arena/feni pulueris animantur ut dicit Arist.) De strutione autem dicit Arist.) Strutio inquit in creatione assimilatur aui et quo ad quid quadrupedi. quod in aera non leuatur. ale enim eius non sunt conuenientes volatui. sed creatio eorum est tenuis. sicut creatio pili. et quod est sicut avis multas plumas habet inferiore parte corporis et habet duos pedes sicut volucris et ungues scissos sicut ungule quadrupedis et causa illius est. quod magnitudo corporis eius assimilatur quadrupedi. et non autem tantum caliditatis est quod fetum deglutit digerit et consumit et fecundum. Avicenna natura que in omnibus est. puicida. dedit enim facere oua maxima et durissime teste. ut circa eorum generationem occupatus calor temperaretur. et non nimis intensus calor esset causa quare citius moreretur alias autem strutionis proprietates (tagit beatus Gregorius super Job. xxi.) vbi dicit pena strutionis similis est penne herodij in colore sed non in virtute penne enim similitudinem habet. sed volantis celeritate caret ad volatum alas erigit. sed tamen a terra in altum nullatenus se suspendit. raris pennis induitur et in magno corpore grauat. Item quando venit tempus ut oua pariat/ad stellas que vocantur virgiliae siue plades oculos leuat. Non enim oua ponit nisi quando ista constellation oritur vel ascendit. Cum enim viderit stellam illam circa menses iunij barenam fodit et ibi ponit oua sua/que sobolo coopit atque regit. Cum autem ea ibi reliquerit statim oblitiscit vbi ea posuit et nunquam vltim? ad ea redit sed calefacta barena solis feruore abscondita oua excoquit et in ipsis pulliculos preat et producit. Cum autem fracta testa pulliculus eductus fuerit/tunc primo mater recolligit ipsum atque nutrit. et que in ovo contemperat/egressum de ovo recognoscit Et dicit ad beatum Job) Induratur ad filios suos quasi non sint sui. Item strutio naturaliter equum odit et in tantum ei cotariatur quod equus si sine terrore eum videri non potest et si discurrerit/quis contra eum/quasi contra hostem alas erigit et alarum collisione ipsum ad fugam cogit.

Avis simplex est ut coluba sed longe dispiter est pudica. Zurtur autem avis casta et moribus appellatur/eo quod comes sit castitatis. a misso enim pari suo/alterius copulam non requirit/solitaria incedit/memor societatis perdit/semper

gemit. loca solitaria diligit et eligit hominūq;
cōfortia valde fugit. ad ortulos tamē et agros
hominū descendit vbi querit cibum vnde vi-
uit. obtento autem cibo. iterum iuga montū
et secreta nemorum perere consuevit. vernali
tempore aduenit. et nouitates instans tempis
quemula voci prodit. In hyeme vero de plu-
marum. et tunc in truncis cōcauis se abscondit
contra estatem vero et tempus veris resump-
tis plumis de locis abditis vbi latuerat cri-
ens loca ad pullificandum congrua sibi que-
rit. Inter densos arborum ramos de lingnis
duris et nodosis. nidum construit. in quo ova
cubat pullificat. et pullos nutrit (vt dicit Ari)
Zurur ouat in vere bis. sed non tertio. nisi
quando ova prima corrumpunt. et viuunt et
cubant xv. annis. et non descendunt sup rem
feridaz. neq; super cadauer. ppter abū. mori-
cino enim non vesatur. s; p suo et pullozum
viciu/pauca munda grana querit et in locis
mundis recolligit vnde viuunt. Alijs auib; vo-
ciferantibus gemit. Sunt autem pulli eius
calidi et humidi. sicut pulli columbini. (vt di-
cit Constant.) quod testatur grauitas ad vo-
landum. sed volare incipientes amittunt illā
grauitatem. fitq; caro eorū leuior et acceptabi-
lior ad digerendum. Sanguis enīz ale dextre
eius est medicin alis. sicut sanguis bitūdinis
et columbe.

Qultur a tardo volatu nūcipat (vt
dicit Plinius) magnitudine enī
caris sue precipites volatus nō
habēt hos quidam concubim di-
eunt non misceri sine copula cōpae et concu-
pi. generare atq; gigni. natosq; eos dicūt vi-
uere. a. annis (vt di. Plin.) hec autē est impia
circa pullos suos. sicut et miluus. Si enīz vi-
det pullos suos impingui/rostrō et pedibus
eos percit vt sic fiant ex dolore morsuum ma-
alenti (vt dicit Plinius) dicit enīz idēz q; ma-
xime viget sensus olfactus in bacauē. vnde et
sentiunt odore cadauera a remotis. existētē
enī vltra mare sentiunt cadauera ex ista parte
et econuerso vnde exercitum vultur sequitur/
vt hoim et equorum cadauēbus faciat. et
ideo secundum augures/quando conueniunt
et circūvolant simul multi vultures/ est summi
prelij presagium/ quod aliquo sensu natu-
re occulto/presentiunt affuturum. De vultu-
re autem (di. An.) Qultur inquit pugnat cum
berodio/ et volat sup ipsum et quando deui-
cit ipsū/moritur et comedit carnem audaz et
ideo pugnat cōtra alias aues/ ppter abūve-
nas. autā meridie vsq; ad noctē. et ab ortu so-

lis vsq; ad tempus illud in silentio requiescit
et quando senescit elongatur rostrum ei? supi?
et recurual in fine. et morit tandem fame. (vt
di. Ari. ibidem. hoc ei accidere secundum er-
rorem antiquorum quo putatur aliquādo fu-
isse hō/ et erat impius pegrinis qbusdā. s; B
supstiosum est. Dicit enīz idēz q; quando
aliquid super est de abis suis/non relinquit
illud auibus alijs. sicut facit aquila. sed repo-
nit in nido ad abandum pullos. quoniam nō
de facili acquirit cibum. nidificat autem in al-
tis montibus et nemorosis. et si viderit aliqd
volitans circa pullos suos rostrō percit et
fugar illud et nutrit pullos suos quousq; pos-
sint volare et tunc ciat eos a nido et vetat il-
los appropinquare illi loco. nec pmitit vni-
par vulturum aliud par subintrare locum suū
Item idēz li. almachar. quedam speaces salū-
cer autē fluuiatis timet vulturē. et ideo sur-
git ad aquam. sed circūvolat vulturā remonit
et cum sit acutivisus inspicit quando illa auis
erit aquam illam et tunc si potest capiteā. Est
insup vultur auis multum ferida et immu-
da cuius caro est durissima et mali saporis et
gravis odoris. et ideo ad esum est inuis de
facili pro cadauere petit tenam. sed cum descē-
derit de terra iterum vix ascendit (vt. d. gre. in
alto volans cadauer in infimis conspicit et p
amore cadaueris ad ima de sublimitate aens
se submitit. vt. d. idēz. Quando autem ab
aliquo impeditur cōtra ventum alas percit et
sic vērū admiculo ponit q; robore ppro ab
infimis in aera se extollit. et ad hoc Plinius
dicit li. xxi. c. iij. vultur inquit inter aues con-
trariatur serpentibus. naz si penne eius vranf
fugāt serpentes odore suo. cor enīz ei? reddit
se portantes a serpentibus et a sens turos.
cor eius ligatum in pelle leonis vel lupi fugat
demonēs. penna eius ligata pedi sinistro p-
turgētis velociter liberat cam. sed celerius sol-
uene interiora sequuntur. vnguentum factum
de adipe vulturis et oleo yndō et cera nervos
curat/iumenta sanat/pes eius dexter alligat/
pedi sinistro dolenti sanat ipsuz. similiter dex-
terum sanat sinister pes. lingua eius sine ferro
cuulsa et collopanno nouo suspensa/ dicitur
efficere hominem gratiosum/ et ad impetran-
dum ab homine quiddē petit. Linis ossium
eius combustorum mixtus cum celidonia/da-
tus aialibus eoz sanat morbos bucisq; Plī-
nius Idēz li. xxxvi. Sanguis vulturū cū herba
cābeoncel vel cauleonce et cedria sanat leprā.
Vula auis est a plausu vel vlula-
ty nominata. eius. n. vox vlulati

pretendit. Unde et apud augures ululans p̄
tendit ad ueritatem. tacens uero / p̄sp̄entatē (vt
d. Jsi.) et sc̄m hoc idē v̄i eē vlula q̄d bubo sit
ue nocua. cuius vox sc̄m augures ē infausta
(glo. hierony. super Jsa. xiiij. g. dicit sic) Ulu
la ē autē coruine magnitudinis resp̄a macu
lis que rostro in palude fixo / bozēndū sonuz
facit. et sc̄m hoc v̄i vlula idē q̄d onocrotalus
que auis ē palustris loca inhabitans paludosa.
quare supra de onocrotalo.

Quap̄a (vt. d. Jsi.) a grecis est nū
cipata eo q̄ stercoza humana co
medat et frequenti fimo nutriatur
Auis enī ē spurassima et imūda / crists a capi
te c̄p̄nibus galeata. semp in sepulchris p̄mo
rens / vel in fimo. cuius sanguie si quis le inū
p̄nit / do: mitū p̄gens / demones in somnis se
suffocātes videbit. cuius cor malefactoribus
ualet. nā eo v̄uūf̄ i suis maleficijs. De hac di
cunt pb̄fici / q̄ cū sentierit eo q̄ nec videre nec
volare queat / pulli eius eucllūt ei p̄nas inua
lidas. et liniunt ei oculos herbaz succis / et fo
uēt sub alis / donec recēscāt plume eius. et sic
renouata p̄c̄e uolet / et videat dare sicut et ip̄i
(vt dicit Jsidorus.)

Vespertilio a tpe nomē sumpsit. eo
q̄ lucē fugiens circūuolat in crepu
sculo uesp̄ino / p̄cipit̄ motu at
trito et tenuissimis brachioz mēbranulis su
sp̄c̄us. et aīal simile mun / nō tā resonās vo
ce q̄ stridore sp̄m volantis / et quadeupeduz
bz q̄d i alijs auibus solet rariis inueniri. buc
usq̄ Jsi. (d. enā gl. sup Jsa. ij. f.) q̄ vesp̄ertili
ones lucē fugiunt / cea. n. sūt sicut et talpe / pul
uere lingūt oleū de lāpadibus suggūt / in mu
lis parietū se abscondūt. frigidissime sunt na
ture. vnde sanguis vesp̄tilionis linitus super
palpebras non sinit recēscere pilos (vt. d. Lō
stan.) et hoc forsā est quia sua frigiditate op̄i
lat poros / quibus op̄ilatis / non crescunt pili

finis liber. xij.

De aquis et earum proprietatibus liber tre
decimus.

Scriptis

Quap̄a in proprietatibus ignis
et aeris / restat nūc de
aqua effectus quā
tū spectat ad s̄ opu
sauluz dicere aliqua
Dicitur autē aqua q̄si
eque. q̄ nūq̄ quiescat a motu / donec superfi
cies eius aequat (vt d. Jsi. li. xij.) Est itaq̄
aqua elementū sc̄m Lōstā. frigidū et humi
dū / resp̄ctu terre / subtile et p̄sp̄iciū / p̄prio ter
mino nō cōtētū. Desinet enī aqua in nihilum
nisi in alieuo termino s̄siteretur. Aque uero p̄
prietatē describit in generali Basilius in exa
m̄f. dicens. Aqua iquit ē inter oīa elementa
vtilissimū celū. n. tēperat / terrā fecūdat / acrem
suis vaporibus icorporat et cōdensat / scandit
in sublime / et celū sibi vendicat. Aque. n. sunt
oīum nascētū cā. q̄ fruges gignunt / arbores
et plantas p̄ducunt / sordēs detergūt / peccata
abluūt / potū eūib? sumētū? m̄buūt. Et. n.
aqua terre p̄tinuatiua / penetratiua / repletīua
caloris celestis nutritīua / oīum inferioz tēpa
tua / nisi enī bec inferioza suis exalatiōib? tē
peraret / oīa in nihilū p̄ cōflagrationē vi calorē
ueterent. bec ab aīalibus potata nutritūz
transducit in carnis uergetationē. Dec piscib?
dat spiraculū / sicut aer aīantū? p̄ebet uitam
et aīationē. bec sui diffusionē p̄ interiores par
tes terre facit partū et v̄nionē. terra enī p̄pter
inertionē siccitatis dissolueret i puluere / nisi
ps cū p̄te humositate aquea v̄nires. bec enāz
transiens p̄ interiores meat? terre / a locis p̄ que
trāsīt i colore et sapore recipit imutationē et iō
nūc salsa / nūc dulcis apparet / nūc clara / nūc
turbida / nūc grossa / nūc subtilis. Caret enim
aqua determinata etate et calore et sapore / vt
sic eēt oīum color et sapor susceptīua facilius
et iō quanto aqua ē in se purior / tanto appa
ret obscurior: q̄n ad ipsius colorationē ipsā so
laris radius nō subintrat / bec mouet a fundo
siue a cēno ad circūferentiā nec s̄sistit / donec aq̄
tur eius sup̄ficies sc̄m equi distantīā a cēno
terre. bec insup lucē a radijs solis receptā / refle
ctit in celestia et refundit et iō q̄ sup̄ficiē bz spe
cularē p̄ actionē reflecti luminis rep̄ obiectantz
imagines in se rep̄itat / et inuicē facies ad
modū speculi manifestat. bec etiā radios ipsi
us subā et penetrātes diffundit et in ampliozē
latitudinē c̄tēdit. et iō res in se v̄isās facit ap